

Velja po pošti: ==  
 Za celo leto naprej . . . K 26.—  
 za en mesec . . . . . 2-20  
 za Nemčijo celoletno . . . 28.—  
 za ostalo inozemstvo . . . 35.—  
 V Ljubljani na dom: ==  
 Za celo leto naprej . . . K 24.—  
 za en mesec . . . . . 2.—  
 V upravi prejeman mesečno . . 1-80  
 Sobotna izdaja: ==  
 za celo leto . . . . . K 7.—  
 za Nemčijo celoletno . . . 9.—  
 za ostalo inozemstvo . . . 12.—

# SLOVENEK

Inserati: ==  
 Enostolpna pettivrsta (72 mm široka in 3 mm visoka ali njo prostor)  
 za enkrat . . . . . po 3) v  
 za dva- in večkrat . . . 25,,  
 pri večjih naročilih primaren popust po dogovoru.  
 Poslano: ==  
 Enostolpna pettivrsta po 60 vin.  
 Izhaja vsak dan, izv. emši nedelje in praznike, ob 5. uri pop.  
 Redna letna priloga vozi red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.  
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

## Italijanske zahteve.

Curiah, meseca oktobra 1916.

Predno je Italija prelomila svojo zavezniško besedo in predno je napovedala vojsko Avstriji, se je italijanska vlada pogajala z našo vlado, da bi le-ta odstopila Italiji Trentin, Trst in gotovo ozemlje okoli njega in ob Soči. Vse to zato, da bi Italija ostala nevtralna. Naravno je, da je avstrijska vlada odklonila vse te, nesmiselne zahteve. Toda mešetarji so našli drugo firmo, ki jih je hotela bolje nagraditi in tako je prišlo do sporazuma med Italijo in entento, katera ji je obljubila absolutno gospodarstvo na Jadranskem morju. Obljubila ji je vse dežele okoli tega morja in ključ do njega — Valono, ako vse te dežele v vojski zavzame.

Italija je stopila v vojsko. Njeni uspehi so bili povsod ničevi, toda njen tek je vedno bolj raste, čim manjši so bili njeni uspehi. Na Balkanu ji je bila mala Srbija na potu, to je bilo treba uničiti in posrečilo se ji je, ker je na ta način upala, da jo oslabi toliko, da bo v danem času nezmožna se preveč protiviti, ali pa da jo nažene do tega, da sklene mir z Avstrijo, kar bi bili potem Italijani ententi tolmachi tako, da je Srbija postala verolomna in da se je odpovedala svojim aspiracijam. S tem bi Italija dobila večjo oporo. Toda to poslednje se ji ni posrečilo.

Da bi Italija posest Valone osigurala, vrgla je ljubezni polno oko na Epir, na katerega so že od davna aspirirali Grki. Toda to jim še dolgo ni bilo dosti. Njim so potrebni še mnogi otoki ob grški in maloazijski obali, katere so bili zasedli, potreben jim je kos Male Azije s Smirno, potreben del Palestine, hočejo Tripolis, iz katerega so jih domačini Arabci ven vrgli, škilijo v Egipt in na Maroko in zraven tega hočejo tudi še kaj od nemških kolonij. Torej po vsem upoštevanju vreden tek. Prvotno so se nosili z jadranskimi imperialističnimi mislimi, danes se pa nosijo s sredozemskimi imperialističnimi mislimi. V tem smislu piše »Idea Nazionale« od 29. septembra tako-le: »Jadranski iredentistični program bi zadostoval samo za posebno vojsko med Italijo in Avstrijo, ker bi se takrat status quo ostale Evrope nič ne izpremenil. Toda v tej današnji splošni revoluciji je potreben imperialni sredozemski program, to je oni program, za katerega smo se mi že od nekdaj brez prestanka borili. Vse velike sile, na katerih strani se mi borimo, bodo izšle iz te vojske na znotraj pojačane, na zunaj povečane v tej ali oni obliki, in to posebno v Aziji. Če bi se mi zadovoljili samo z rešenjem problema naravnih mej — ja-

dranskega problema, izgubili bi po tej težki vojski še enkrat pravično ravnotežje z ostalimi velikimi silami in ponižani bi bili na državo drugega reda. To so vzroki, zakaj so naravne meje Italije v Orientu. Približno tako misel je tudi izrekel predsednik vlade, ki je patrijarh iredentizma ter mu zelo dobro pristojna, da je danes oficijelni predstavnik imperialnega programa nove Italije.« Če bo vojska še kaj časa trajala — kmalu bo za Italijane ta zemlja premajhna.

Ampak na svetu pametni ljudje še niso izumrli. S pomilovanjem se ozirajo proti deželi velikih besed in malih ljudi in del. Take sanjarije ne more odobravati niti posamezen človek, še manj pa velike države. Treba se je spomniti samo na Dardanele, kako so se velike sile vse po redu branile, da bi se le-te odprle Rusiji. Ta boj se bije še danes krvavo in še so zaprte. Na nikak način si torej ni mogoče misliti, da bi iste evropske velesile, ki so toliko časa branile, da bi Rusija napravila iz Črnege morja rusko jezero, da bi taiste sploh kedaj mogle pristati na to, da bi Italija napravila iz Jadranskega morja italijansko jezero. Vsak se dobro zaveda, da če bi se to izvršilo, da bi bilo to gotov povod, in to v doglednem času, da izbruhne nov požar. S svojimi pretiranimi zahtevami, ki niso v nikakem razmerju z doprinešenimi deli, se je Italija toliko kompromitirala in osmešila pred celim svetom, da bo treba dolgo časa, dokler se bo dalo to vse popraviti.

Javna tajnost je, da Francozi Italijane prezirajo že od nekdaj, danes se jim francoska javnost smeji. Tudi vedo Francozi dobro, da Italija že dolgo meče oči na Savojo in da trdijo Italijani, da je italijanska in ne francoska. Ako bi se torej Italija toliko okrepila, kot ona sama želi, tedaj ne bi trajalo dolgo, ko bi italijanski nacionalisti nastopili ter začeli z iredentizmom in propagando, da tudi to neodrešeno deželo pridružijo »novi imperialistični Italiji«. Kakor vemo mi iz lastne izkušnje, oni prav nič ne vprašajo, ali odgovarjajo njihove trditve resnici ali ne, ako je to narodu, ki prebiva v deželi, katero oni nazivajo »neodrešeno«, prav ali ne. Vemo pa gotovo, da take italijanske aspiracije ne bi bile prave niti Francozom, niti Savojarom, in to ravnotako malo prav, kot so današnje italijanske aspiracije — nam Slovence in Hrvatom. Te njih današnje aspiracije niso izhodne, nego so prave in čiste imperialistične aspiracije. Vemo dobro, da si je ententa stavila za cilj uničenje imperializma, ampak poglejte ga tu novega, ki se hoče roditi.

Ako Italija izvede svoj sredozemski imperialistični program, kakor ga »Idea

Nazionale« naziva, kaj bi tedaj bilo? Da bi Jadransko morje postalo italijansko jezero, to smo že rekli. Kaj bi se pa zgodilo v Sredozemskem morju, o tem se ne bomo spuščali v podrobnosti. Pač pa nas zanima potem Jadransko morje kot tako. Italija v posesti Jadranskega morja in obrežnih dežel bi bila tudi v posesti vseh pristanišč. Pristanišča so glavni prometni vozli, so središča trgovine, skladišča industrije in glavna vrata v svet. Pogrešno bi bilo misliti, da so pristanišča glavna vrata za uhod iz sveta v pristaniško zaledje. Trst je izvozno pristanišče cele Avstrije in južne Nemčije. Ako bi bilo to pristanišče italijansko, ločeno z ozkim pasom od teh pokrajin, ki so se dosedaj posluževale Trsta, tedaj bi te dežele ostale brez pristanišča in Trst bi moral propasti, kakor se je to zgodilo s Solunom, ko je bil odtrgan od svojega naravnega zaledja. Z gospodarskega stališča Trst ni italijanski. Ni potreben na noben način Italijanom, ker jih izven mesta nikjer ni, a zaledje je slovensko, hrvatsko, češko in nemško. Tu ni nikakih italijanskih gospodarskih interesov. Da bi se Italijani posluževali Trsta kot uvoznega pristanišča, potem katerega bi omenjenim narodom v zaledju oddajali svoje produkte, je tudi izključeno; ker razen nepismenih zidarjev in fakinov nimajo kaj za eksport.

Ravno isti slučaj je z Reko, ki je izvozno pristanišče za celo Ogrsko in Hrvaško. Italija v posesti Reke bi uničila gospodarsko te dežele z zaviranjem razvoja obrti, trgovine in industrije; Reka sama pa bi propadala. Tudi tu nima Italija nikakega interesa, še manj pa koristi. Ista usoda bi čakala potemtakem tudi Srbijo, Bosno in Hercegovino, Dalmacijo in vsa njena pristanišča. Končni rezultat bi bil: strašno propadanje gospodarstva cele srednje Evrope in pa polovice Balkana ter vedno večja nevarnost nove vojske, ker bi bile končno vse te dežele prisiljene, da primejo za orožje v upanju, da si na tak način izboljšajo svoj položaj. Vojske nastanejo vedno le iz gospodarskega obupa ali pa iz zaupanja v svojo moč. In v tem slučaju bi se vsadilo seme za bodočo vojsko. Današnja vojska je pa, mislimo vsaj, vse evropske narode do dobra poučila, da se bo treba po vojski skrbno izogibati vseh onih momentov, ki bi lahko povzročili novo vojsko. Po našem mnenju bi imela Italija najmanj vzrokov, želeli si take vojske, ker se ravno ona še do danes ni na znotraj konsolidirala.

Italijanski imperijalizem se tudi kaj rad poslužuje strategijskih razlogov, da bi dosegel svoj cilj na Jadranskem morju. Imperijalistična Italija, ki bi segala do svo-

jih zaželjenih strategičnih mej, bi morala na vsak način priti do konflikta z vsemi onimi narodi, ki so se posluževali do danes jadranskih pristanišč, ker bi pri tem znatno oškodovala njihove gospodarske interese, na vseznajne pa tudi svoje. V oblikah strategičnih mej bi zavzela Italija svojstvo agresivne države in s tem bi se možnost ponovitve današnje krvave igre zopet približala. Strategične meje so vedno potrebne le oni državi, ki misli na vojsko, ne pa oni, ki misli na mir. Ali pa še bolje: strategične meje so potrebne vsem državam enako in ne samo Italiji.

Po vsem tem je videti, in o tem danes nikdo več ne dvomi, da so si stavili Italijani za cilj obnovitev starorimske države. Toda razmere so se temeljito izpremenile. To, kar so stari Rimljani bili, junaki in kulturno visok narod, to Italijani danes niso. Oni so samo izprijeni sinovi, ki žive kot rentirji parasitsko in umazano življenje kraj silnih kulturnih zakladov svojih rimskih prednikov. Tudi v drugem pogledu se je spremenil položaj. Preje so živeli okoli starorimske države nekulturni in necivilizirani barbari, danes pa je ravno narobe. Danes stanujejo okoli Italije narodi, ki so v civilizaciji daleč pred njimi, v kulturi pa napredujejo, dočim so se Italijani že preživeli in najbrže ne bodo dali kulturi nikdar več kaj poštenega in velikega.

Ako bi se Italijani teoretično ukvarjali s svojimi imperialističnimi programi in načrti, končno ne bi imeli mi prav nič proti temu, ker si vsak lahko dovoli svojo šalo in zabavo. Da bi se pa tako nebotično neumni in popolnoma nori nakrti potem izvajali v resnici in se delali eksperimenti na nas, tedaj smo pa mi tukaj, ki bomo uporabili vsa naša sredstva, da jih damo onemu na razpolago, ki bo te njihove načrte skušal uničiti. In to smo že storili v obilni meri in bomo še, kolikor nam bodo dale sile. Mi avstrijski Jugoslovani smo dali v boju proti Italiji Avstriji vse na razpolago, kar je bilo mogoče in potreba, ker nečemo imeti z Lahi ničesar skupnega. Kakor spoštujemo vse druge velike kulturne narode, tako malo čislamo Italijane. Boriti se hočemo raje do poslednjega, nego da bi našli svojo narodno smrt v grobu Italije. Mi hočemo živeti kot celoten narod in nikdar ne moremo dovoliti, da bi se nas trgalo na kose. V Avstriji smo Slovenci celoten narod in kot tak hočemo ostati.

## Prehodno gospodarstvo.

Načrt za demobilizacijo je v Nemčiji dovršen, imenovan je tudi državni komisar za prehodno gospodarstvo. Poleg države se

## LISTEK.

### Praznik krizantem.

Jutro je bilo. Odprl sem okno.

Zunaj je ležala smrt. Ni me bilo groza. Vsaktere smrti me je groza, jesenske smrti me ni groza. Dež je padal na ulico in na trg, trotoar se je svetil, v razmehčanem blatu so se poznale stopinje, ki so resno odmevale, v resne, temne obleke zaviti ljudje so nosili resne, pomilovanja vredne obraze. Ne, saj je bila sladkost na teh obrazih, vsakdo je nosil svečanost s seboj, ki je sam ni razumel, ki je bila ravno tako lepa kot svinčeno nebo, kot goste kapljice enakomernega dežja, kot goli drevored s trepetajočimi vejami in enim samim zakasnelim velim listom v vrhu, ravno tako lepa kot moja sentimentalna misel.

Na trgu so sedele pod dežniki ženske in prodajale krizanteme, ki so gledale s prijaznimi, belimi očmi čez robe košar in jerbasov. Rože smrti, pa tako prijazne oči! Saj bi jo človek nosil vedno v svoji gumbnici, tudi na poročni dan. Zakaj jo je človek izbral v tak namen? Pristopil je stavec, pristopila je žena, deklica je dala desetico, morda zadnjo desetico . . . Vsakdo je potem prejel šop cvetov, del jih v naročje kot otroka in jih pobožal, če ne drugače, s po-

gledom. Hrepeneli so na svatovščino, pa so šli na grob — vsa ta množica. Uboge krizanteme! Tiha svečanost praznika, ki sem ga po njih imenoval, jih je položila na prsi tisočerim, da so plapolale tihi, beli plamen življenja.

Kar sem videl v življenju, najlepša je bila tista pot na pokopališče. Cesta, — kot bi potegnil premo v večnost. Na obeh straneh vrsti košatih kostonjev, ki se tam v daljavi stikata. Ta cesta nima konca, ne, nima konca, nima izhoda, če greš po nji — ne prideš nazaj! Ah! — Ne, ne! Tudi nazaj se vračajo množice, brez krizantem, črno oblečene, polglasno kramljajoče. — Vendar ta cesta nima konca, kraj, kamor se pomikamo, nima izhoda . . . Ah, da se nisem mogel nikdar iznebiti na ti cesti misli na večnost! — Stikajoča vrsta v dalji se je razdelila, pokazala so se troja vrata in nas požrla med visoke ciprese, temne, resne, kot črni plameni so gorele v vlažni, mračni dan. Črne postave so se sklanjale nad grobove, šepetale, objemale krizanteme, ki so mokre gledale izpod mramornatih kamnov, mislé, da objemajo drage . . . Ubogi ljudje!

Ko smo stopili v dolgi drevored, nam je zatrepetalo srce: Še smemo nazaj. Kdaj bo zadnjič? Pot nazaj ni delala vtisa večnosti. Tam zadaj se je že svetilo nebo, tudi Brda so se jasno ločila iz meglenega ozorja. Ko pridemo na konec tega megle-

nega drevoreda, ali ne bodo že češnje in breskve v cvetju? Ni bilo več krizantem v našem naročju, hrepeneli smo po rožah, po rdečih rožah.

To je bilo v Gorici, ki je bila še v dežju in v žalosti lepa, ker smo jo tako ljubili, bolj kot lastno srce in bolj kot lastne oči . . .

Letos ne bom hodil tiste poti in ne mislil ne na večnost in ne na rože. Samo sanjal sem . . . Kakšne sanje?

Na trgu sede ženske in prodajajo krvave rože. — Praznik krvavih rož? Kje so krizanteme? Ni jih! Kupujemo rože, ki so težje kot svinec, njih vonj je grenak . . . Opetkamo se pod njimi po tisti strašni cesti v špalirju rdečih in črnih plamenov smrti. Ceste ni konca. Ne mislimo na večnost, ko hrepenimo, da bi bil samo trenutek, ničev, kratek trenutek — pa je vendar večnost, ni konca plamenov, ne strašnega dežja, še strašnejših rož in misli! . . .

Vzbudil sem se. Neumne sanje! Ali niso vsake sanje neumne? Vendar je resnica, da sem ljubil ta kraj, da bi še v špalirju smrti hotel iti skozi, samo, da bi ga poljubile moje oči. Koliko jih je dalo zanj krvavo rožo svojega mladega življenja! Njim bodi hvala in časten spomin — na praznik krizantem in miru

—c—k—

## Pisma iz Lajlne.

Sam sem se odločil, da grem od doma. Trden je bil sklep, toda noga se je obotavljala več dni. Kakor da se nisem poslovil od vseh, katerim bi srce rado reklo še enkrat »z Bogom«, ko ne ve, ali ne morda za vedno. Tako je noga zastajala in prav je srce slutilo: slučajno in nenadoma so prihajali vsi tisti, katere je srce iskalo. Grenke žalosti ni bilo v njem, ampak blagodejen mir, zakaj odhajal sem na Gospodov dan in solnce je razgnalo dež in megle nad širnimi ljubljanskim poljem. Kadar pa v nedeljo vidim solnce nad našo domovino, tedaj vem, da je posebna ljubezen božja nad slovensko zemljo. Zakaj bi se balo, srce?

Vlak je brzo hitel proti severu. Večkrat sem se že vozil to pot, toda še nikdar nisem videl toliko in tistega, kakor ravno ta Gospodov dan. Sredi polja, pred vasico, na nizki hišici, pod lipo, križ pota, na holmu in v klancu, »milost božja, koliko znamenje«: Kristus križani. In vsi ti križi so se topili v solnce. — Ko sem prevozil našo narodno mejo, križev ni bilo več toliko. Vsaj jaz jih nisem ugledal in zato sem mislil na vse tisto tam doli: Menda ga ni naroda, ki bi na svojo zemljo postavil toliko Kalvarij in samotnih križev. Trpinu je pač najbližji in najljubši trpin. In na oba je tisto nedeljo sijalo zlato božje solnce.

gibljevo tudi zasebniki. V zadnjem času se je uvozna trgovina v Hamburgu, Bremeu in Berlinu strnila v zvezo. Prometna podjetja se pripravljajo, da bodo mogla zmagati velikanski promet v prehodni dobi. Ustanovljajo se nove ladjedelnice, ki bodo gradile manjše ladje in se bavile s popraviljem poškodovanih. Tudi železnice se trudijo zvečati svoj obrat.

Tudi pri nas je želja po prometnih pripravih za prehodno gospodarstvo vsak dan bolj živa. Toda o tem, kar se je v Nemčiji že izvršilo, pri nas še ni nikakega sledu. In pri nas je to ravno tako nujno kakor na Nemškem. Kajti pomanjkljiva naša priprava na vojno je pri nas povzročila veliko večjo škodo, kakor v Nemčiji. Toda vsi pogrški, kateri so se morda že nekoliko popravili, nam sedaj ne smejo biti v opravičilo, ker sedaj vemo, kaj bo od nas zahtevalo gospodarstvo v miru. Treba je torej pravočasno vse potrebno ukreniti.

Prehod v mirovno gospodarstvo bo pri nas iz različnih vzrokov težji kakor v Nemčiji: cela ozemlja bo treba na novo pozidati, in precejšnje je število beguncev, katere bo treba po sklepu miru spraviti v domačijo, kjer jim bo treba domove šele postaviti. Iz tega vzroka tudi mnogoteri ukrepi, ki so za Nemčijo dobri, za nas niso primerni. — Promet bo treba razširiti in izpopolniti prometna sredstva. Vojna je obrabila železniške naprave in zraven spadojoči material, to se pa tem bolj pozna, ker se ni popravljalo in novega nabavilo v isti meri, kakor bi se bilo to zgodilo v mirnih časih. Iz tega sledi, da bo treba investirati velikanske svote, in s temi pripravami se mora čimprej začeti. — Nemčija je za tovrstne vlake konstruirala novo zavoro ter jo tudi preizkusila, iz novejših vesti se da sklepati, da se bo tudi pri nas vpeljala ta zavora. Je sicer to majhen tehničen detajl, a je velikega pomena. Do sedaj tovrstni vlaki niso imeli enotne zavoro, kakor osebni vlaki, zato so morali voziti tudi z mnogo manjšo brzino. Čim počasneje pa vozi vlak, tem dalje časa se mudi na tiru. Osebni vlak, ki prevozi 300 km dolgo pot s hitrostjo 60 km na uro, se mudi le pet ur na progi, med tem ko se mudi tovorni vlak, ki vozi le s polovično hitrostjo, 10 ur na progi. Isto velja tudi za železniške vozove: čim hitreje cirkulirajo, tem preje so zopet na razpolago prometu. Z novo zavoro bodo tovorni vlaki vozili hitreje, kar pomeni toliko, kakor če bi nastale nove proge. Prevozni promet se bo vsled tega znatno izboljšal.

S primerno prikrojitvijo prometa pa bo ustrezno le eni zahtevi mnogovrstnega prehodnega gospodarstva, ki se deli v notranje in zunanje. Na zunaj bo šlo za to, da se najdejo sredstva in pota, da se bo dobilo in plačalo mnogovrstno blago (predvsem surovine) na način, ki odgovarja interesom skupnosti. Zahtevo po uvozu blaga različnih skupin prebivalstva bo zamogla le država prav regulirati. Ta bo morala dekretirati, da se prometna sredstva v prvi vrsti rabijo za uvoz živil in surovin, ki se rabijo za obleko itd. Predmeti za luksus pridejo na zadnje mesto. S tem prometnotehničkim problemom je v zvezi vprašanje valute. Višina uvoza bo za nekaj časa odvisna od stanja menjicnega kurza in morda tudi od možnosti istodobnega izvoza. Neprimerno bolj komplicirano pa bo prehodno gospodarstvo v državi sami. Milijone, ki danes stoje na bojišču, bo treba vrniti njihovemu poklicu. To pa zahteva tem skrbnejšo uravnavo delavnega trga,

ker se bodo istodobno nehali obrati, ki so delali za vojne namene. Treba bo tudi samostojne gospodarske eksistence, ki so trpele veliko škodo vsled vojne, podpreti, posebno s kreditom. Še važnejše pa je vprašanje, kako naj se porabijo oni, ki so bili vsled vojne telesno pohabljeni. Dalje bo treba odpomoči stanovanjski potrebi, ki bi po vojaški demobilizaciji nastala vsled tega, ker se leta ni ničesar gradilo, kar bi imelo brez državnega posredovanja za posledico, da bi ogromno narasla zemljiška renta in bi se s stanovanji neznosno odaralo. Velikanska množica zelo težkih nalog nas čaka. Te naloge pa treba, kolikor le mogoče, že zdaj rešiti.

### Poziv Marijinim družbam.

Za naše vojake.

Naši vojaki bodisi v fronti ali za fronto zelo potrebujejo razvedrila, ko niso v službi. V to jim najbolje služijo dobri časniki in zabavno berilo. Zelo mučno je za vojake same, pa tudi za druge, za nas, ako jih vidimo, kako brez vsakega opravila postajajo. Naj jim pa pade v roke še tako star časnik ali pa celo knjiga, ne odložijo je, dokler niso prečitali od prve do zadnje vrstice.

Posebno veselje jim pa napravi, kdor jim postreže s kako molitveno knjižico, rožnim vencem in svetinjico. Imajo pač malokdaj priliko v cerkev, a duša potrebuje nujno hrane, in celo taki, ki niso morda izlepa molili, iščejo radi v božji besedi utehe in moči, ki jim je svet ne more dati. Opazujemo pa to globoko spoštovanje do svetih reči pri vojakih vseh narodnosti in ver. Slovani in neslovani, razkolniki in protestantje prosijo nas duhovnike molitvenikov ravnotako kot katoličani. Seve, imamo le katoliške. »A kaj, nič ne de, da je le o Bogu kaj,« tako te zavrnejo.

Najbolj se trudijo, postreči vojakom z molitveniki in dobrim berilom očetje jezuitje na Dunaju kot voditelji Marijinih družb. Ustanovili so v ta namen »Zentralstelle für Soldatenlectüre«, s katero so si pridobili neprecenljivih zaslug. Samo do februarja tekočega leta so razposlali med vojake že nad 1 milijon in tristo tisoč knjig v vseh avstrijskih jezikih. Mnogo knjižic zalagajo in dajejo sami v tisk.

V Gradcu deluje odbor duhovnikov, ki skrbi za dobro berilo vojakom. Solnograški pomožni škof dr. Ignacij Riedler je sestavil »Premišljevanja in molitve za užete Ruse« v ruskem jeziku. »Vozvyšjenje duši k Bogu.« Knjižico je založila solnograška deželna posredovalnica za vojaško berilo, prodaja se po 5 v in je izšla že v drugi izdaji in obsega 16 strani. — Sploh je nemško katoliško slovo za vojake zelo bogato.

Med Poljaki skrbi za vojaško berilo zlasti Apostolat očetov jezuitov v Krakovu, društvo ljudske šole (Towarzystwo szkoly ludowej) v Krakovu in društvo Petra Skarge v Lvovu.

Med Čehi je, kolikor je nam znano, izdalo društvo sv. Bonifacija v Pragi mal molitvenik za vojake. Posebno živahno deluje »Sdruženi venkovské omladiny na Moravě, ve Slezsku a Dolních Rakousích«,

sedaj se je oglasilo iz notranosti v notranost: »Kvišku srce! Za menoj!«

Kmalu sem našel kos slovenske domovine. Pristopi k tebi mlad prijatelj, doma v solnčni — izgubljeni Gorici, in z vso naglico vpraša: »Kako je doma?« Drugi dan sem jih dobil takih celo število. Greš po cesti, pa te vpraša; stopiš v kavarno, pa ti pride od okna vprašaj; izza debelih bukev v knjižnici vstane, pusti globoko, svetovno učenost in pride vprašat, kako je v majhni in revni slovenski domovini. Kaj je tu v tujini res cela domovina v naših srcih?

Nekje jih najdem veliko število. Od vseh strani našega neba so, vseh poklicev in starosti, raznih misli, toda vsi so v tujini in skozi vse glave in srca zvenijo glasovi o koncentraciji v domovini.

Ni čuda. Človek daleč v tujem boljše vidi celo domovino; ne vrti se več v ozkem krogu, ampak iz dalje objame z očmi in srcem celo domačo zemljo. Dobro je, da gre naš mlad človek nekoliko od doma. Skoraj bi si želel in čutil potrebo, da jih pošljemo še več in še dalje po svetu. Dobro bo menda tudi to, da je slovenska zemlja tako majhna. Sicer nas časih zelo moti naše majhno število in naš narod je res kakor nekoliko večja družina. Pa prav zato Tržčan lahko prav natanko vidi na Koroško in Štajersko, oni na Trst, Adrijo in Gorico, Kranjec v sredi pa pač lahko gleda na vse strani, zakaj tudi nanj gledajo vsi, ker sta glava in srce v sredi organizma. Ker nas je malo in na tako majhnem prostoru, smo res časih kot otro-

katero društvo je izdalo krasen vojaški list, izdaja list »Omladiny« i. dr.

Tudi Hrvaške store mnogo za svoje vojake. Zagrebški knez in nadškof je izdal molitvenik za ranjene vojake »Uzdaj se sinko«, dalje imamo poseben »Molitvenik za vojake« in »Kuča dobre štampe« neumornih očetov kapucinov na Reki razposilja za vojake mnogo knjig in zlasti časopis »Lurdska Majka Božja« ter druge časopise in brošure.

In mi Slovenci? Priznati moramo, da so prizadeti krogi že sila mnogo dobrega storili s »Krščanskim vojakom«, ki je izšel že v stotisoč iztisih, da o drugem ne govorimo, namreč o brošurah, časnikih in letakih, katerih se je ogromno razposlalo že med vojake. Velikih zaslug so si pridobile tudi naše vrle »Marijine družbe« z nabiranjem rožnih vencov, svetinjic, molitvenikov in drugih knjig.

Prepričan naj bo vsak darovatelj, da Bog poplača vse in ohrani vsak vojak trajno v hvaležnem spominu vsakogar, ki se ga je spomnil v težkih dneh.

Vendar pa ne zabimo, da je še vedno nebroj vojakov ob naših vojnih črtah, ki še nimajo molitvenikov, zlasti pa rožnih vencov in svetinjic. In zato prosimo vse, ki morejo kaj darovati, posebno ra naše Marijine družbe, naj se posebno pa naše Marijine družbe, naj se posebno vence in svetinjice ter naj jih čim prej pošljejo uredništvu »Slovenca«, ki jih odpošlje na naše meje.

J. A.—m.

### S koroške bojne črte.

Tam, kjer Pontebeska železnica v bližini Žabnice prevozi razvodje med Črnim morjem in Adrijo, je ena izmed najbolj živahnih točk avstrijske bojne črte na Koroškem. V miru je Pontebeska železnica posredovala prehod z Beneškega na Koroško. Čez 33 metrov dolgi most pri Pontebici stopa železniška proga na koroška tla. Ta vhodna točka je vsled razstreljenega mostu in ognja naših baterij in stropnih pušk varna pred vsakim vlomom. Samo posamezne patrolje prekrizajo v varstvu teme obmejni potok in smukaški oddelki v snežnih suknhah se smučajo po sneženih obronkih visokih gora, da poizvedujejo in zamenjajo naprej potisnjene poljske straže. Čeprav se v uradnem poročilu že dolgo časa poroča s koroške bojne črte, da ni »nobenih posebnih dogodkov«, vendar bi bila velika zmota, ako bi se mislilo, da vlada tukaj mir, da sta oba nasprotnika eden nasproti drugemu nedelavna. — Skoro noben dan ne mine brez bojev, kakršni so običajni v gorski vojni. Pogostokrat zadeneta obe bojni črti tako blizu skupaj, da niso potrebni za obstreljevanje strelskih jarkov niti topovi niti ročno orožje. Obojestranski »svinčeni pozdravi« se izvrši s pomočjo ročnih granat, pred katerimi nisi nikoli varen. Izvrstne, v trdi gorski vojni izurjene čete si leže ena nasproti drugi. Vsaka izmed obeh skupin brani takorekoč svojo najbližjo domovino. Različna vojna poročila so že ponovno poudarjala izvrstno delovanje koroških čet. Na nasprotni strani se nahajajo od bersaljerov podpirane stotnije in bataljoni alpinov. V splošnem se bolj ceni italijanska pehota kakor pa italijanska artiljerija, katere delavnost bi se mogla označiti z besedami: »Veliko brezkoristnega grmenja«,

s čimer se pa zopet ne misli reči, da bi bila manj vredna. Njena glavna stvar je menda, da obstreljuje gotove dneve in ure ponoči naše zadaj ležeče zvezne črte. Ni še dolgo od tega, da je brezuspešno obstreljevala italijanska artiljerija neki kraj z najtežjimi topovi. Samo ena 28 cm je priletela na prostor pred cerkvijo, kjer se pa ni razletela. Neki topničar jo je napravil neškodljivo, in od takrat stoji na dotičnem kraju, kamor je padla, za spomin. Bolj nevarni so pehotni topovi, katerih krogle takoj, ko so izstreljene, eksplodirajo. Splošno pa sovražnik zelo razpisa s strelivom; če le pokažeš nad kritjem prst, se že na celi bojni črti pojavi pehotni ogenj. Popoln mir ne vlada na celi bojni črti nikoli. Ako pokriva postojanke megla, ali pa če sneži, tedaj se odpošljejo patrolje. Pri poizvedovalnih pohodih imajo bersaljeri najmanj sreče. Bojišče je potem večinoma pokrito s klobuki bersaljerov, kateri ostanejo našim kot plen, s katerim uganjajo potem razne šale. Ko je šel nekoga dne cel vod z bersaljerškimi klobuki na glavi po kosilo, ga je srečal častnik, kateri se je sicer temu smejal, ali je pozneje prepovedal take šale. Od takrat pa romajo vsi bersaljerški klobuki v skladišče. Med alpini je mnogo obmejnih prebivalcev iz Paluzze, Schiajo itd., izmed katerih so bili v mirnih časih mnogi zaposleni na Koroškem kot zidarji, brusarji itd. Ti poznajo dotične kraje in govore nemško. Večkrat se je dogodilo, da je kdo pribežal k nam. Pred kratkim smo slišali iz italijanskih strelskih jarkov: »Ha, vi ste lačni, mi pa imamo vsega dovolj, tudi piva; pridite k nam!« Neki naš častnik se je hotel maščevati za ta zbadanja; zato naroči dva sodčka piva, katera so nastavili z velikim šumom. Po par zdravicah se oglasi zopet sovražni tolmač: »To je le slaba šala! Kmalu nato, ko so naši popili pivo, spuste oba prazna sodčka nizdol proti sovražniku. Čez noč sta oba sodčka izginila in sovražnik se je mogel prepričati, da je bilo v njih v resnici pivo. Pred par dnevi so bili naši presenečeni z vestjo: »Rusi bodo sklenili mir, mi pa ne!« Kaj se je neki moglo dogoditi pri Italijanih, da so prišli na to misel. Ko nam je Rumunija napovedala vojno, je zavladalo na nasprotni strani veliko veselje in odmevali so klici, da se bomo morali Avstriji kar udati. Ko pa je padel Tutrakan in Siliistra, tedaj se je od naše strani zbadalo Italijane. Dobili smo odgovor: »Rumuni niso nič vredni!« Ko so pa naši osvobodili Braševu in Sibinj, tedaj Lahni na naša vprašanja sploh niso odgovarjali.

Vojaki na koroški bojni črti pa vrše svojo domovinsko dolžnost, da branijo s svojo vztrajnostjo svojo domovino s trdnim prepričanjem v srcu, da bodo končno srečno zmagali vse sovražnike.

### Uradni izkazi izgub.

Izgube 27. domobranskega pešpolka.

(Iz seznama izgub št. 479.)

Ujeti: inf. Ančič Jakob, 2. s., Dev. M. v Polju, 1891; inf. Antič Anton, 3. s., Kreda, 1887; inf. Bale Ivan, 8. s., Mokronog, 1884, tudi ranjen; inf. Benedič Josip, 1. s., Sv. Jošt, 1894; inf. Benedik Anton, polk. štab, Selca, 1886; tit. desetnik Brnetič Jos., 9. s., Trst, 1892; inf. Bizjak Štefan, 4. s., Vel. Dolina, 1889; inf. Blatnik Mihael, 1. s., Dob, 1886; inf. Bogataj Josip, 6. s., Selca, 1885; inf. Bon Peter, 9. s., Krmin, 1886;

Zakaj pa ravno v tem perečem vprašanju ne bi prišli do našega toliko slavljenega talenta in veselja do organiziranja? — Z Bogom!

### † Franc Vraz.

Dne 26. oktobra t. l. je zatisnil na svojem domu v Cerovcu pri Ljutomeru, kakor smo kratko že poročali, na veke oči Franc Vraz, vzor moža in očeta, izvrsten gospodar in župan, širok znan po vshodnih Slovenskih goricah, posebno pa v občini žerovinski, ki ji je načeloval dolgih 37 let in koje častni občan je bil.

Rodbina in ožji prijatelji njegovi so že dalj časa videli, da so mučile 65letnega moža hude bolečine v srcu in da je v zadnjem času le še s težavo hodil — nogi sta mu otekali — a na zunaj je izpolnjeval slej kot prej z vso vneomo dolžnosti župana in gospodarja, delal in skrbel je do zadnjega, dokler mu ni prestrigla nit njegovega truda in delapolnega življenja — blede smrt.

Franc Vraz je bil v pravem pomenu žrtev dela. Od svoje mladosti sem, ko je kot mlad mož prevzel zadolženo očetovo posestvo, se je, pustivši gimnazijske študije v Mariboru, posvetil povzdigi svoje kmetije in svojih vinogradov. Pri vsem tem pa je še našel časa, da se je zanimal tudi za slovsvene in politične pojave v svojem narodu, saj mu je ostalo od gimnazijskih let posebno veselje do čitanja časopisov. To zanimanje ga je tudi usposobilo kakor nalašč za posle župana, ki jih je, izvoljen

inf. Bratina Franc, 3. s., Dol. Otlica, 1889; inf. Bratuš Josip, 3. s., Ajdovščina, 1884; inf. Bregar Anton, 4. s., Dob, 1892; inf. Breščak Alojzij, Deskle, 1886; inf. Bressan Josip, 1. s., Gorica, 1880; inf. Brinskele Iv., Žužemberk, 1890; inf. Burger Ivan, 3. s., Cerklje, 1894; inf. Burnič Adolf, 1. s., Ločnik, 1889; inf. Čeboklin Leopold, 2. s., Kred, 1886; inf. Čebul Josip, 2. s., St. Jurij (umrl v ruskem ujetništvu 29./3. 1915); inf. Čebular Alojzij, 3. s., Veliki Gaber, 1889; inf. Čehovin Josip, 2. s., Gabrije, 1890; inf. Čerkvenik Josip, 3. s., Zgor. Vrem, 1883; inf. Cerar Valentin, 4. s., Srednjavas, 1892; poddes. Červ Andrej, 4. s., Grahovo, 1889; narednik Češcut Vinko, 3. s., Sovodnje, 1886 (umrl v ruskem ujetništvu 8./8. 1915); inf. Cezar Valentin, 4. s., Srednjavas, 1892; inf. Cezar Josip, 1. s., Kamnik, 1883; inf. Kolenc Hektor, 3. s., Gorica, 1888; inf. Črnologar Andrej, 2. s., Sp. Idrija, 1889; inf. Čuk Josip, 4. s., Idrija, 1893; inf. Čuk Leopold, 4. s., Vel. Zablje, 1880; inf. Cvar Jernej, 1. s., Sodražica, 1894; inf. Debeljak Franc, 2. s., Poljane, 1894; inf. Eržen Ant., 8. s., Dob, 1888; inf. Eržen Franc, 2. nad. s., Oselica, 1889; inf. Erzetič Ivan, 4. s., Kojško, 1883; inf. Fink Ivan, 3. s., Kočevje, 1889; inf. Fon Andrej, 9. s., Trnovo, 1891; inf. Frank Ivan, 2. s., Celje, 1881; inf. Furlan Anton, 6. s., Škocjan, 1892 (umrl 19./2. 1916 v ruskem ujetništvu); inf. Glavič Iv., 4. s., Senožeti, 1896; inf. Godec Simon, 1. s., Litijska, 1890; inf. Golja Anton, 5. s., Sv. Lucija, 1886; inf. Gornik Josip, 3. s., Trebnje, 1893; inf. Gorup Maks, Gaberje, 1882; desetnik Grošelj Franc, 4. s., Dob, 1882; inf. Hočever Alojzij, 3. s., Mirna, 1890; inf. Hočever Ivan, 3. s., Sv. Gregor, 1890; inf. Hodnik Josip, 3. s., Srednja vas, 1893; narednik Hvalič Karel, 9. s., Podgora, 1889; inf. Ivančič Josip, 4. s., Bela Cerkev, 1886; inf. Jamnik Anton, 1. s., Pijava gorica, 1886; inf. Jamnik Franc, 3. s., Škofja Loka, 1889; inf. Jarc Franc, 1. s., Doberdob, 1894; inf. Jarc Anton, 3. s., Rudnik, 1893; inf. Jarc Andrej, 2. s., Doberdob, 1889; inf. Jenčič Franc, 1. s., St. Janž, 1886; inf. Kopic Josip, 1. s., Podgorica, 1892; čast. sluga Kern Aleks., 8. s., Kranj, 1889; poddes. Keržič Andrej, 3. s., Preseje, 1893; inf. Klavžar Josip, 2. s., Grahovo, 1888; inf. Klemenčič Anton, 2. s., Suhor, 1889; inf. Klopčič Anton, 1. nad. s., Sp. Koseze, 1894; inf. Knez Ivan, 4. s., Aržiše, 1888; poddes. Kosi Ivan, 4. s., Hotiče, 1882 (umrl v ruskem ujetništvu 2./3. 1915); inf. Kocijančič Avgust, 4. s., Gradiška, 1894; inf. Kokalj Ivan, 1. s., Koseze, 1885; poddes. Kocak Josip, 13. s., Hotiče, 1886; inf. Kolenec Valentin, 1. s., Avče, 1895; inf. Köler Ivan, Idrija, 1894; des. Köler Leopold, 2. odd. stroj. pušk. Idrija, 1892; inf. Komidar Jakob, 3. s., Logatec, 1879; poddes. Komnikar Alojzij, 2. s., Krško, 1884; inf. Korošec Josip, 10. s., Klanec, 1892; inf. Kozamernik Anton, 1. s., Dobrava, 1887; inf. Kožlin Karol, 3. s., Biljana, 1894; inf. Krajc Ivan, 3. s., Stari trg, 1893; inf. Krampelj Franc, 12. s., Lužarje, 1888; inf. Kretič Ivan, 3. s., Šmarje, 1893; inf. Kristančič Ivan, 7. s., Kojško, 1884; inf. Kržišnik Franc, polk. stab. Škofja Loka, 1886; inf. Lapajne Franc, 2. s., Vojsko, 1885; inf. Laščak Franc, 7. s., Rovinj, 1891; inf. Lebar Franc, 1. s., Lokavec, 1887; inf. Lebar Martin, 1. s., Krtina, 1894; inf. Lenardič Anton, 4. s., Kojško, 1886; inf. Leskovec Anton, 7. s., Vrhnika, 1886; desetnik Levstek Ivan, 4. s., Sodražica, 1881; inf. Ličen Ivan, 10. s., Rihenberk, 1888; inf. Ličar Anton, 1. s., Dol. Tribuša, 1893; inf. Livk

Alojzij, 7. s., Škocjan, 1890; inf. Logar Fr., 2. s., Bistrica, 1891. (Dalje.)

**Odlikovanja.**

Red železne krone 3. vrste z vojno dekoracijo sta dobila stotnik 72. pp. Josip Perne in major 16. polj. havb. p. Karol Prossinagg. — Vojaški zaslužni križec 3. vrste z vojno dekoracijo je dobil nadporočnik 7. lov. baona Gustav Polaček. — Ponovno najvišje pohvalno priznanje sta dobila nadporočnik 22. pp. Miroslav Petrič in stotnik gen. štaba Franc Knavs. — Najvišje pohvalno priznanje so dobili: stotnik 2. dež. strel. p. Emil Krištof, črnovoj. asist. zdravnik 97. pp. dr. Tobija Köhle, nadporočnik zbornega pov. Rudolf Lapajne, poročnik 47. pp. Vencel Lestan in stotnik 16. pp. Artur Perc. — Zlat zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje je dobil višji zdravnik 47. pp. dr. Ivan Polajnar. — Zlat zaslužni križec na traku hrabrostne svetinje je dobil san. praporščak 3. dom. pp. Artur Hočever, pri utrjevalni skupini stotnika Eberhard. — Srebrni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje so dobili: stražmojster 6. dež. orož. pov. Alojzij Novačan, nad. stražmojster 6. dež. orož. pov. Jakob Krajnc in nad. stražmojster 12. dež. orož. pov. Josip Rančigaj. — Vojaški zaslužni križec 3. vrste z vojno dekoracijo je dobil nadporočnik 11. dom. pp. Anastazij Lipovec. — Ponovno najvišje pohvalno priznanje so dobili: nadporočnik 4. dom. pp. Beno Iglar, nadporočnik 27. dom. pp. Valter Mahr in nadporočnik 153. črnovoj. baona dr. phil. Anton Dolar. — Najvišje pohvalno priznanje sta dobila poročnik 3. domobr. pp. Rajnhold Marinko in nadporočnik Anton Zavrtanik pri gradbeni stot. št. IV./97. — Srebrni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje so dobili: narednik 4. dom. pp. Maks Arzenšek; narednika 27. dom. pp. Viktor Batič in Adolf Popp; rač. podčastniki 27. dom. pp. Gustav Philipp, Feliks Kadunc in Verucio Délichin; narednik 27. dom. pp. Franc Uhde, pri 2. dom. pp.; okraj. stražmojster 9. dež. orož. pov. Josip Piber; nad. stražmojster 12. dež. orož. pov. Vinko Vrančič. — Srebrni zaslužni križec na traku hrabrostne svetinje so dobili: četovodji 27. dom. pp. Franc Saga in goš. Firzic in infanterist 5. dom. pp. Jakob Albrecht. — V drugič so dobili bronasto svetinjo: četovodja Kromar Karel, infanteristi Ambrožič Anton, Černigoj Ivan, Gmajnar Ludvik, Sinič Ivan in Turk Maks, vsi pri črnovoj. baonu št. IV./2.

**Slovensko časopisje.**

Pod tem naslovom bomo prinašali od časa do časa v informacijo naši širši slovenski javnosti najznačilnejše izjave slovenskega časopisja in sicer našega in nasprotnega.

**Zvestoba Slovencev.**

V tem smislu piše »Ilustrirani Glasnik« z dne 26. oktobra sledeče:

Uradno poročilo našega vojnega poveljstva je večkrat že prav posebno in na izreden način pohvalilo hrabrost in neustrašenost slovenskih junakov. Opetovano je bil s takim priznanjem odlikovan tretji vojni zbor, ki imajo Slovenci v njem veliko večino. Uradno poročilo z dne 13. oktobra zopet omenja, da v borbah na Kresu zasluži kranjski domobranski polk št. 27 posebno pohvalno priznanje. To dejstvo dokazuje nepobitno, bolj jasno in zanesljivo nego vsaka beseda, kako globoko je vkošenjen v Slovenceh domoljuben čut, patrijotično domovinsko mišljenje. To je sad krščanske vzgoje našega naroda. Ako so se oglašali klevetniki, ki so očitali našemu narodu neloyalnost, ob teh dejstvih morajo vsi sramotno obmolkniti. Ne z besedo, s krvjo, s srčno krvjo so Slovenci v teh borbah dokazali zvestobo svoji avstrijski domovini. Je sicer narod v svoji celoti že podal ta dokaz in sicer molče, kar mu je samoposebi umevno, da po svojem krščanskem naziranju mora v silo tudi če treba z nevarnostjo svojega imetja in življenja braniti svojo državo. Ako namreč listamo imenike padlih naših rojakov, je v njih v značilni razumnosti zastopano narod in njegovo razumnost. Opetovano smo imeli že priliko poudariti, koliko darovitih mladih slovenskih inteligentov je dalo svoje življenje za državo na raznih bojnih poljanah. S tem je spodbil tudi vsak temelj našim klevetnikom, ki hočejo delati neki razloček med našim narodom in njegovo inteligenco. Ker junaštva naših čet vpriči dejstev in nepristranskih dokazov, dokumentiranih v naših uradnih vojnih poročilih, ne morejo utajiti, radi bi svetu kazali s prstom na naše razumnost, češ, to se pa loči od ljudstva. Kri nešetih naših inteligentov je tudi to klevetanje osramotila. Celokupen

naš narod je v svoji zgodovinski zvestobi tudi v sedanjih strašnih dneh pokazal in dokazal svojo neomajno zvestobo do smrti nasproti svoji avstrijski domovini.

Glede združenja slovenskih strank piše »Naša Moč« z dne 3. nov.:

Poljaki so videli metalec svetlobe vojne baklje ob mejah svoje domovine, pili so njegov soj in njihova srca so koj vedela, kam treba, da pelje pot. In velik trenutek jih je našel pripravljene. Velik zgodovinski trenutek je združil cel narod v celoto, da si divja med njihovimi vrstmi in bo divjal najljutejši boj še vedno naprej. Slišali so klic domovine in ga niso prezrli. Istotako Nemci! Kje si more misliti človek večjih nasprotij v vseh vprašanih, kakor ravno med nemškimi krščanskimi socialisti in nemškimi liberalci. In vendar stojimo pred dejstvom, da gredo ti ljuti nasprotniki danes roko v roki, da imajo svoj skupen odbor, bodo v skupnih vprašanih skupno zborovali, stojijo pred svetom kot ena skupna združena narodna celota. In vendar ni noben zatajil svojih načel. Isto pri Čehih! Naravnost prepadi načelnih nasprotstev med posameznimi strankami. In vendar je še vsak velik resen čas našel češko ljudstvo združeno v skupnem taboru. Poglejmo naše Italijane. Katol. ljudska stranka in liberalci korakajo danes skupno v skupnih stvarih. Le pri nas, pri naših odgovornih krogih ni našel ta klic še pravega odmeva. Med našim ljudstvom je globoko ukoreninjena zvestava, da tvorimo Slovenci vsaj na zunaj, če ne že doma, narodno celoto. Vsak pravi kršč. socijalni delavec ve to. In tudi z vseh strani se množe napolizrazeni klici, saj vsi ljubimo našo slovensko zemljo, saj smo vsi njeni sinovi in s srčno krvjo smo pričali to svojo domovinsko ljubezen in zvestobo na vseh bojiščih Evrope, združimo se v tem skupnem življenjskem vprašanju, a časa in prilike bomo imeli še dovolj, da si v drugih vprašanih skrhamo meče. Klici so klici, dosejaj glas vpijočega v puščavi, tisti, tisti, ki so odgovorni za to, se ne lotijo, da bi to idejo urenčili.

**Izobraževalna organizacija pozimi.**

Osrednji S. K. S. Z. v Ljubljani je znano, da je vsled vojske izobraževalno delo po kat. slov. izobraževalnih društvih zaostalo. Vemo: veliko članov je na vojski, ki jih ni, a ravno v sedanjih nad vse resnih časih se mora brezpogojno zopet poživeti delo naših k. s. izobraževalnih društev. Pred vsem: pobere naj se članarina. Mogoče, da je vojska tu in tam izredčila vrste odborov; kjer jih je, naj se takoj skličejo občni zbori in izpopolnijo odbori. Ne prezreti, da se morajo občni zbori naznaniti n. pr. na Kranjskem osem dni prej okrajnim glavarstvom; naj se tudi ne pozabi, da se morajo odbori, ko so sestavljeni, naznaniti okrajnim glavarstvom.

Zima je čas izobraževalnega dela: v vsakem kraju so zdaj morebiti razmere drugačne, kot pred vojsko. K. s. izobraževalna društva naj se prilagodijo in delujejo, kar morejo. Naših mladih fantov ne prezreti: izobraževalna organizacija jih iztrgaj gostilni in slabi družbi. Mladi fantje so postali samozavestnejši, kot pred vojsko: izobraževalna organizacija se oziraj na to, nobeno jadikovanje ne pomaga nič: prilagoditi se moramo razmeram in delati in jih zbirati. Kjer ni mogoča telovadba: pripraviti vse predpriprave, skrbeti za njih dušno izobrazbo; spomladi vaditi na prostem!

Predavanja naj se ne zanemarjajo. Na Kranjskem hoče S. K. S. Z. poskrbeti za predavatelje; samo to se želi, naj se približno en mesec prej društva za nje priklase. Predavanj ne prezreti javiti okrajnim glavarstvom!

Čitalnica in knjižnica naj povsod poslujeta: čtiva ljudje povsod zelo žele in hlepe po njem.

Drugo društveno življenje prilagodimo razmeram: pojasnila o tem, česar ljudje ne umevajo v časopisih. Kjer niso mogoči mešani pevski zbori: ženske pevске zборе. Kaže uvesti v k. s. izobraževalnih društvih tudi šivanje; saj krpanje naj bi se učilo; tudi sicer je pouk o gospodinjstvu potreben. Naj se prireajo gledališke predstave. Pouk v kmetijstvu nujna zadeva posebno sedaj ko obdelava grudo pred vsem žensko.

To bodi nekako bodrilo. Tudi naša k. s. izobraževalna organizacija mora prebiti vojsko in med njo na versko narodnem kulturnem polju z vso požrtvovalnostjo in odločnostjo delovati.

Tajništvo osrednje S. K. S. Z. končno prav lepo prosi, naj se mu prav o vsaki prireditvi poroča: kratko, z dopisnico. Naslov: Slovenska krščanska socialna zveza v Ljubljani. Društva na Koroškem in na Štajerskem naj o tem poročajo svojima pokrajinskima kršč. socialnima zvezama, a tudi tajništvo osrednje S. K. S. Z. v Ljubljani prosi,

naj bi mu tudi k. s. izobraževalna društva na Koroškem in Štajerskem poročala o svojih priredbah in o svojih pokretilih, ker le tako je mogoče uspešno in pregledno delo, če je naša izobraževalna centrala poučena, kako se povsod v naši versko narodno kulturni nepolitični organizaciji dela.

**Nevarna politika Norveške.**

Mala skandinavska država Norveško se vedno bolj prepušča vplivu Velike Britanije in je že zelo na tem, da zdrči isto pot nizdol, po kateri so po angleškem vplivu zašle v svetovno vojno že druge manjše nevtralne države. V nasprotju s sosedno Švedsko, kjer so na vrhu preiščeni življi, ki vedo, da je resnična notranja premoč na strani osrednjih velesil, se je postavila norveška javnost takoj izpočetka na stran Anglije in njenih zaveznikov. Norveško časopisje in večji del inteligence se je naravnost strastno zavzel za ententino stvar, norveška trgovina, industrija in brodolastniki so se brez pridržka udinjali protinemški koaliciji. Njihove pomoči je bila poleg Anglije v polni meri deležna tudi Rusija, ki s svojo Murmansko obaljo meji na severu z Norveško. Kakor znano, teče ob zapadni norveški in sosedni Murmanski obali zalivski tok, ki omogočuje gospodarsko življenje in plovbo tudi v teh visokih širinskih stopnjah. Angleške in norveške ladje so v zadnjem času prepeljale veliko prepovedanega blaga, posebno municije, na Murmansko obalo, poleti pa tudi v severnorusko luko Arhangelsk, ki je v poletnem času prosta ledu. Ravno tako je spravljala norveška trgovina znatno množino skandinavskega prepovedanega blaga v velikobritanske luke. V odškodnino ni Anglija ničesar drugega dovolila, nego tesno omejeno preskrbovanje Norveške s prekomorskimi živili in surovinami. Švedska je proti omejitvi svoje prekomorske trgovine energično protestirala. Norveška pa ni nikoli zinila besedice. Ko so pa začeli nemški podmorski čolni operirati v vodah Ledenege morja ter potapljati angleške in norveške ladje, ki so vozile prepovedano blago za Rusijo, tedaj je Norveška proti temu obrambnemu sredstvu Nemčije takoj protestirala. Norveška vlada je prepovedala nemškim podmorskim čolnom vsako mujenje v norveških obrežnih vodah. Nemčija je poslala protestno noto. Ako bo Norveška vstrajala na svoji dosedanjih poti, bo pač njena škoda.

**Primorske novice.**

— **Županstvo Podgora v Devič Mariji v Polju** pri Ljubljani prosi vse prebivalce pristojne občine, da naznani svoje naslove, da bode v slučaju povpraševanja po občanih zamogo županstvo odgovorjati in vpraševati, ker vsled umikanja iz Gorice in Vipave je nastala velika izprememba naslovov bivališča. Ivan Terpin, obč. tajnik.

— **Vsi Nabrežinci**, ki so vpisani v družbo sv. Mohora, naj blagovolijo naznaniti svoj naslov g. Jožetu Vodopivcu na Ježici, da se jim dopošljejo knjige. Obenem naj naznani, se li vpišejo tudi za drugo leto ali pa se vpišejo v dotičnem kraju, kjer so naseljeni.

— **Barake za begunce.** »Kuryer Lvovski« z dne 26. oktobra prinaša izpod peresa bivšega železniškega ministra Gląbinskega članek o begunskih barakah in opozarja na neizmerno moralno in gmotno škodljivost begunskih barak. Ljudi navajenih svobode in dela ne boste nikdar zadovoljili z barakami. Bivši minister pa posebno vprašuje tole: zakaj se ravno za nekaj begunce ostaja pri sistemu barak, dočim je ogromna večina beguncev raztreseni po občinah, kjer so ljudje bolj zadovoljni kakor v barakah, katere smarajo za kaznilnice. Na to vprašanje niti ministrstvo ne ve pametnega odgovora. Barake so dražje kakor podpiranje beguncev. Notranje ministrstvo poroča, da je bilo leta 1914/15 po posameznih občinah razdeljenih 317.118 beguncev; stroški zanje so znašali 82 milijonov 457.778 K. Na enega teh prostih beguncev je prišlo 260 K stroškov. Po barakah je bilo 73.028 beguncev, od katerih je posamezen veljal državo 570 K, tedaj dvakrat toliko. Prostim beguncem je vlada dajala 70 v do 1 K, po barakah pa je bilo precej stroškov ne samo s hrano, ampak tudi za reparature in upravo. Sistem barak pa ni tudi prav nič gospodarski, ker ljudi drži od dela in to v časih, ko tako manjka delavnih sil. Koliko bi se poznalo na polju, da so tudi ti ljudje delali. Proti barakam pa govori tudi moralni razlogi, izobrazba in vzgoja otrok, zdravje, aprovizacija in neizmerno žalostna

umrljivost beguncev, posebno otrok. Posl. Lasocki pravi v svoji spomenici, da so barake edino v interesu gotovih ljudi, sicer pa niti državi niti beguncem v korist. Poljski škofje so se potrudili za reforme, pa ne gre. Jude so vse rešili iz barak. Končno pravi Głubinski, da za gališki deželni odbor in »Poljsko kolo« ne more biti drugega gesla kakor: »Proč z barakami!«

**Duhovska vest.** Č. g. upravitelj župnije Velike Zablje, Ivan Mozetič, je imenovan upraviteljem župnije Dolenja Trebuša, kamor se začetkom meseca novembra preseli.

**Iz deželne upravne komisije mejne grofije Istre.** Na lastno prošnjo je bil oproščen službovanja v istrski deželni upravni komisiji gospod c. kr. rač. svetnik Avrelj Sinsler, ki se vrača k c. kr. primorskemu finančnemu ravnateljstvu, kamor je bil pozvan kot nujno potreben. Poslavlja-joč se od navedenega uradnika in vrlo cenjenega pomočnika, mu je predsednik komisije, gospod dvorni svetnik Lasciac, s toplimi besedami izrazil zahvalo v imenu komisije za njegovo koristno delo, naglasivši posebno njegov zaslužni trud za finančno poslovanje.

**Č. g. Karol Čigon,** župnik s Primorskega, ki se je nad dva meseca zdravil v tukajšnji deželni bolnišnici, je toliko ozdravil, da precej dobro hodi. V kratkem bo gospod maševal. Zapuščena bolnišnica s hvaležnim srcem do p. n. gg. zdravnikov in do č. sester. Zapustil je bolnišnico pred par dnevi ter se bo naselil v Škofji Loki.

**Rovniško okrožno sodišče v Kanfanaru.** Puljski »Hrvatski list« je doznal iz verodostojnega vira, da je ministrstvo za pravosodje odredilo, da ima okrožno sodišče v Rovinju začetni zopet svoje delovanje v polnem delokrogu v Kanfanaru.

**Nesreča.** V Brjah se je 1. t. m. ponesrečil triletni sinček Josipa in Avgustine Pečenko, Branko. Padel je v vrelo vodo in se tako oparil, da so ga morali prepeljati v tržaško bolnišnico, kjer je revček umrl za opeklinami. Danes popoldne ob treh popoldne malega ponesrečenca.

**Smrtna kosa.** V Dobravljah — pri Hrobačih — na goriškem Vipavskem je umrlo 26. t. m. dobro dekle Stefanija Hrobat v starosti 18 let. Vsej vasi je žal po njej in napravili so ji res lep pogreb. Naj počiva v miru!

**Slučajni legarja** se pojavljajo v Sv. Križu na Vipavskem in okolici. Vendar epidemije ni.

**Korajzno dečko.** 13letni Cvetko Bevčar, sin tržaškega poštnega poduradnika Mihaela Bevčarja, se je nahajal do prihoda Italijanov v Gorici pri svoji materi, ne meneč se za nevarnost, ki so ji bili izpostavljeni vsi prebivalci Gorice. Ko 9. avgusta zjutraj z materjo vstane, opazi italijanske straže, ki so stražile po ulicah, in močno italijansko stražo, ki je jahala proti goriškemu gradu. »Italijan pa že ne boš,« si je mislil dečko, se korajžno vsedel na kolo ter se nemudoma odpeljal. Med potjo je seveda naletel na italijanske straže, ki so ga hotele ustaviti. Toda fant se ni mnogo zmenil za njihove »ferma« klice; ušel jim je ter se skrival po raznih bolj skritih ulicah, prežec na ugodno priliko, ko jo bo mogel popihati. Naposled je vkljub vsem italijanskim stražam srečno pete odnesel ter dospel v Vipavsko dolino, kjer ga je našel oče ter ga pripeljal s seboj v Trst. — Žal pa se njegova mati ni mogla več rešiti ter je ostala v Gorici. Od tedaj njen soprogi ni čul nič več o njej. Kdor bi tedaj kaj vedel o Mariji Magdaleni Bevčar, ki je v Gorici pred prihodom Italijanov stanovala v ulici Rastello št. 29, naj bo toli prijazen in to blagohotno sporoči njenemu soprogu Mih. Bevčarju, poduradniku c. kr. pošte v Trstu.

**Vsem Dornberžanom** naznanjam, da se nahajam še na goriških tleh, na rojstnem domu, v Saležu pri Zgoniku, p. Prosek. Tu ali na Proseku mislim prezimiti, da si svoje zdravje nekoliko utrdim, če bode usoda mila, da me granate tudi od tod ne preženejo. V nasprotnem slučaju se podam k gostoljubnim gg. frančiškankam v Kamnik. Kdor izmed župljanov kaj potrebuje od mene, naj piše do drugega obvestila na prvi naslov. — Naročniki Mohorjevih knjig obrnite se takoj, da se prihrani čas in stroške, naravnost na družbo sv. Mohorja v Celovcu, da vam dostavi knjige; drugače pa pošljite meni svoje sedanje naslove, da vam knjige preskrbim. Ob prejemu knjig vpišite se takoj za prihodnje leto, posebno če dobite knjigam priloženo položnico. Na položnico napišite: N. N. iz Dornberga št. 7, t. č. k pr. na Igu št. 7. Prihodnje jesen bomo — z božjo pomočjo — dobili knjige v Dornberg. — Iz naše dornberške duhovnije nimam posebnih novic, izvzemši to, da je umrl 8. oktobra t. l. v vojaški bolnišnici v Sežani infanterist Jožef Saksida, rojen v Dornbergu (ako ne v Zaloščah) leta 1878., poročen; služil je pri 27. pešpolku, 16. stot.; pokopan je bil 10. oktobra na vojaškem pokopališču v Sežani. Kroglja mu je obtičala v desnem licu in vsled zastrupljenja je umrl. To v znanje družini in sorodnikom. — Dosedaj so umrli v pregnanstvu že štirje župljani. Bog jim bodi milostljiv! Nam

pa dodeli milost, da zamoremo šibo pregnanstva voljno prenašati in dočakati, da se spet vrnemo v svoje — četudi opustošene — domove. Bog nas ne bo zapustil! Zato pa je potrebno, da se ravnamo po psalmistovem opominu: »Kličimo proti nebu, in Gospod nas bo uslišal.« — Dornberžani! Časa imate na razpolago. Uporabljajte čas za molitev, osobito molitev sv. rožnega venca, udeležujte se sv. maš, prijemajte sv. zakramente ter darujte vse v naročje božjega usmiljenja po Mariji, kraljici miru! Uverjen sem, da vam je težko bivati v tujini. V tolažbo pa se spomnite na očaka Jakoba, ki je moral bežati pred lastnim bratom, ki je speč na prostem videl ono lestvo z angelji in Boga na nebu ter vzkliknil: »Resnično, Bog je tu, in jaz tega nisem vedel.« Tudi na Kranjskem in Štajerskem je ljubi Bog, le vanj zaupajte! — Župljani moj! Ne pozabite na vaše edino sedanje bogastvo, na vaše otroke. Kar ste pustili doma, je negotovo. Vaša sreča, vaš blagoslov bodo vaši otroci, ako jih prav vzgojite. Zato bodi vaša glavna skrb vzgoja otrok. Pošiljajte jih redno v cerkev in šolo, in prepričali se bodete, da je strah božji začetek modrosti; prepričali se bodete pa tudi, da otroci, ki se boje Boga, spoštujejo njegove namestnike, stariše. — Da se zamorete duhovno udeležiti svetih maš po vaših ranjkih, bodi vam znano, da mašujem vsak dan okrog 8. ure po vaših naročilih, ob nedeljah in praznikih ob isti uri pa za župnijo Dornberg. Molite za ranjke, molite pa tudi drug za drugega. — Radoveden sem, kako se vam godi v tujini, zato se vam priporočam za obvestila. Bog in Marija z vami vsemi! — Vaš župnik: Franjo Lavrenčič.

**Župni urad Dornberg pri Gorici** se nahaja začasno v Saležu pri Zgoniku, pošta Prosek.

**Renška posojilnica** se nahaja v Št. Vidu nad Ljubljano št. 29.

**Na železnikah izgubljeni prtljaga v domovino se vrnivših avstrijskih državljanov.** Uradno se naznanja: Vloge radi izgubljene prtljage v domovino vrnivših se avstrijskih državljanov je pošiljati na naslov: K. k. Staatsbahndirektion Wien (Bergungskommission), Wien XV. Westbahnhof, Kopfgäßle. V vlogah je navesti ime in naslov stranke, natančen opis blaga (zavoj, kovčeg itd., zunanji znaki), vsebino (listine, znamenja na perilu, tverke, kje je bila obleka kupljena, značilni predmeti), težo, oddajne podatke — potovno smer, postajo, kjer je kdo zadnjič videl prtljago itd.

**Delavska nezgodna zavarovalnica v Trstu.** Notranji minister je poklical namesto umrlega ravnatelja tržaške podružnice kreditnega zavoda Oskarja Gentilomo v predsedstvo delavske nezgodne zavarovalnice za Primorsko, Kranjsko in Dalmacijo v Trstu sedanjega ravnatelja gori navedenega zavoda Riharda Tischlerja.

**Srebrni zaslužni križec s krono** je podelil cesar okrajnemu gozdarju g. Antonu Arrigler v Gorici povodom njegove vpokojitve.

**Županstvo Temnica, Škrbina in Gabcrova,** okraj Sežana, naznanjajo, da uradujejo od 28. oktobra t. l. dalje v Sežani (občinski urad). Begunci iz navedenih treh občin so naprošeni, da svojemu županstvu v Sežani takoj naznanijo svoje sedanje bivališče. To je strankam samim v korist, županstvu pa je olajšano delo, kadar uraduje v zadevah podpor, informacij itd. Naj torej nobeden izmed občinarjev-beguncev ne zamudi poslati svojega naslova.

**Pred goriško izpraševalno komisijo za občne ljudske in meščanske šole v Ljubljani** se prično prihodnji usposobljenosti izpiti (za šole s slovenskim in nemškim učnim jezikom ter tudi za italijansčino kot predmet) v ponedeljek, dne 20. novembra t. l. Pravilo opremljene prošnje, predložene predpisanim službenim potom, naj bodo najkasneje do 15. novembra t. l. v rokah ravnateljstva.

**Županstvo Solkan pri Gorici** se nahaja v Sturijah pri Ajdovščini št. 23. Naproša se g. načelnik Jakob Komel iz Kronberga pri Gorici, da v »Slovenca« naznani svoj sedanji naslov.

**Hrvatskim učiteljem.** Pomožnii odbor za begunce na jugu na Dunaju (Hilfskomitee für die Flüchtlinge aus dem Süden), I., Landskrongasse 1/II., daje v vednost, da se je javilo zelo malo hrvatskih učiteljev za hrvatske šole v begunskih taboriščih. Z ozirom na to se še enkrat obrača na hrvatsko učiteljstvo, da naj se v interesu dobre stvari javijo zgoraj za omenjena mesta oni gospodje učitelji, ki sedaj niso zaposleni.

**Važna ustanova za begunce v Pottendorfu.** Pod pokroviteljstvom ces. komisarja dr. Oskarja Bourcard so ustanovili v begunskem taboru v Pottendorfu veliko kmečko gospodarstvo. Nabavili so sto najboljših krav mlekarič, da tako zagotove mleko za begunce. Ustanovili bodo zajčarno in perutnarno. Begunci — povečini istrski in fur-lanski kmetovalci — imajo dalje priliko, učiti se pametnega obdelovanja polja in pridelovanja zelenjadi. Za mladi-

no se je uvedel smotren pouk v kmetijstvu.

**Gospodarska zadruga za goriško okoličje** prosi vse kmete, ki so pripeljali s seboj kaj krompirja »Budalov«, da ga ohranijo za seme. Kakor je poročal »Slovenec«, so Italijani odpeljali v Italijo vse kmete, ki so bili ostali doma v Štandražu; torej je nevarno, da se dragoceno seme zgodnjega krompirja »Budalov« izgubi. Vsem vam je znano, da je zadruga tekom let poskusila vsa mogoča semena tujih krajev, ni pa dosegla z nobenim kaj podobnega kakor z »Budalovom«. Kakor veste, je zgodnji krompir bogastvo goriškega poljedelca, torej naj se vse seme shrani. Oni, ki so odšli ali gredo na Štajersko, naj tam sami sade oni krompir. Drugi, ki so pa v ozadju, naj ga takoj pošljejo v Tacen predsedniku zadruge, bodisi v zameno ali za plačilo. Krompir se pošlje na Dunaj našemu deželnemu odboru, ki bo tam preskrbel zemlje za nasaditev za seme. Najbolje je, ako se ves krompir pošlje v Tacen ter skupno goji za seme na Dunaju, dokler se ne vrnemo. — Tacen pri Ljubljani, dne 31. oktobra 1916. Ivan Mermolja, načelnik.

**Delavske nesreče.** 48letni rudotopilec Al. Zupančič v Stabilimento tecnico v Trstu je bil te dni zaposlen kakor običajno s svojim delom, ko je počila cev, skozi katero teče stopljena ruda. Žareča tekočina se je zlila Zupančiču po nogah in ga težko opekla. Prepeljali so ga v bolnišnico. — V bivšem Faccanonijevem kamenolomu pri Sv. Ivanu v Trstu je padel več metrov globoko s skale 42letni težak Dom. Zgubin in zadobil težke poškodbe. Prepeljali so ga v bolnišnico.

**Iz Vipave.** Gromenje topov vseh italijanskih kalibrov se čuje zopet neprestano, toda ljudje pa le opravljajo svoje delo kakor ponavadi in so si svesti, da Italijan ne pride naprej. Poštni avto vozi od danes naprej iz Postojne do Črniča; iz Postojne gre vsaki dan zjutraj ob 9. uri in vozi do Črniča ter zvečer ob 6. uri in vozi do Ajdovščine.

**Vipavsko vino** je že skoro prodano in če se še dobi, je cena od 2 K do 2 K 30 v. Pravi vinski tropinovec stane liter po 10 do 14 K, ako je dvakrat žgan.

— Še je nekaj goriških beguncev tukaj okoli Ajdovščine in Vipave, a iti morajo proč v kratkem, posebno tisti, ki nimajo s seboj zadostnega živeža. V Šempas se je vrnilo 20 kmetov z vojaškim dovoljenjem, da obrežejo trte; hrano dobijo pri vojaki. — V Ajdovskem in Vipavskem trgu je vse živo, promet je tak, kakor je bil preje v Gorici. — Begunce, kateri odhajajo od tukaj, pelje vojaški tren do postaje Štanjel brezplačno; zasebnih voznikov ni dobiti, ker imajo tukajšnji posestniki malo konj. — Več tisoč granat je vrgel Lah tudi na Šempas in celo v Kamnje so padale granate na kolodvor, a škode ni naredil veliko. Le v Kamnjah je ubilo par volov pri kolodvaru. V sedanji deveti svoji ofenzivi rabijo Lahi došti ročnih granat z dušičim plinom.

## Slovenski junaki.

**Junaka-poročnika Bregar in Vrhovec.**

Zagrebske »Novine« prinašajo v svojem dopisu z goriške bojne črte sledeče o slovenskih poročnikih Bregarju in Vrhovcu: Poročnik Vrhovec, ta zlati, idealni, vsakemu ljub fant! Lahi so pričeli prodirati čez naše obkope. Morali smo jih pregnati. Brez pretiravanja, sedem Italijanov na enega izmed njih. Klali so Italijane, dokler je bil le še kdo. Vrhovec je ostal s še par možmi. Lahi so ga obkolili in ga pozivali, naj se uda. On jim pa odgovori, da dokler je v njem le še kaj življenja, da je zastoj govoriti o udaji. Streliva je zmanjkalo enim in drugim, zato je prišlo do bajonetnega boja, v katerem je padel tudi Vrhovec. Ostrina mu je prerezala prsa. Tu je sladko zaspal v Gospodu, nedolžen kot otrok. — Ravno tak je bil poročnik Bregar. Bilo je na hribu Sv. Marka nad Gorico. Hrib Sv. Marka so napadli Italijani z močno silo. Dospeli so v naše jarke, iz katerih smo jih morali pregnati. Pri tem napadu je padel Vladimir Bregar in z njim vred tudi njegov četovodja, Franc Leontič, doma iz Sinja. Oba sta imela prestreljena prsa, potem ko smo vrgli Italijane že nazaj. Prvi je bil ranjen Leontič, s katerim je bil Bregar od začetka vojske v vsaki bitki in katerega je zelo ljubil. Več hrabrostnih svetinj je krasilo prsa obeh. Kmalu nato je bil ranjen Bregar. Že izdihuje, a obenem povprašuje za Leontiča, a Leontič za svojega poročnika. Oba sta združena s še večjo ljubeznijo sedaj gori v nebesih. Pri pogrebu v Šempasu — kateri je bil naravnost sijajen — so na glas jokali možje za svojim ljubljanim, nepozabnim vodjem Bregarjem. — »Poglej, kako ga je ljubil,« so govorili ljudje o Jezusu pri Lazarjevem grobu. Tako se more reči o njih: »Poglej, kako so ga ljubili!«

**Bodoča imenovanja.**

Z Dunaja poročajo 2. t. m.: Ministrski svet je zboroval danes in včeraj popoldne. Kakor se je že poročalo, se nameravajo vladni krogi v bližnjem času lotiti izpopolnitve aprovizacijskega urada. Aprovizacijski urad, ki je sedaj podrejen notranjemu ministrstvu, podreje podobno kakor na Ogrskem neposredno ministrskemu predsedniku. Tudi zasedanje skupnega finančnega ministrstva je še neodločeno. Govorica, da bo na tem mestu Koerberjev naslednik Hohenlohe, še ni potrjena. Govori se, da so ponudili princu Hohenlohe mesto drugega najvišjega dvornega mojstra. Bivši poljedelski minister enker je kot drugi predsednik upravnega sodišča določen za naslednika Schwarzenaua.

## Razni glasovi o novem Koerberjevem ministrstvu in parlamentu.

»Information« piše: Za kabinetnim načelnikom, čegar geslo je varstvo in energično pospeševanje glavnih interesov tostranske državne polovice, torej odnošajev z Ogrsko, stoje vse narodnosti in vsi sloji avstrijskega prebivalstva kot železna falanga, ki je vsak čas pripravljena, da mu krije hrbet in mu nudi pri njegovem delu zvesto, zanesljivo in najkrepkejšo pomoč. Če dr. pl. Koerber kot svoj program tako odkrito razglaša krepko poudarjeno varstvo celokupnih interesov tostranske državne polovice, torej okrepitev Avstrije v zvezi celokupne države, potem sme biti gotov, da mu bodo sledili vsi sloji, kajti potem imamo polno gotovost, da bo imel tudi pri raznih drugih pomembnih državno-političnih rečeh kot najvišji pravec pred očmi misel na edinstvo, moč in mogočnost tostranske državne polovice. Pod tem praporom se bomo mogli pa tudi za velike državne interese najuspešnejše boriti. — Na drugem mestu pravi »Information«: »Parlamentarno za stopstvo je samo tedaj ljudsko zastopstvo, ako pri parlamentarnem posvetovanju in glasovanju zastopa to, kar je narodom pri srcu in po njihovih mislih. Ideja, da ima »Avstrija« mogočno, pretežno večino med prebivalstvom, se mora pokazati tudi v parlamentu. Namera dr. pl. Koerberja, da pusti klubom in frakcijam njihovo svobodo, jih pa pozove, da se zbere v trdno sklenjeni večini državnih potreb, je velikopotezna, rešilna misel. Uresničenje te misli je najtrdnejše jamstvo bodočega parlamenta. Ministrskemu predsedniku mora biti vedno mogoče vedeti, kdo je za in kdo proti državnim potrebam. Klub ali ustavoverna državna stranka, ki se ima ustanoviti, še ne pomenja parlamentariziranja poslancev. Večina ni ministroma in minister ni njen. Oba pripadata državi.«

»Neuösterreich. Korrespond.« pa piše, kar samo kot kronisti beležimo: Predpogoj delozmožnemu parlamentu in delavnemu deželnemu zboru se more ustvariti samo tako, da se oktroira nova državna ustava, ki na eni strani zagotavlja vse dele monarhije tesnejše združujočo državno edinstvo, na drugi pa narodni obstoj in kulturni razvoj vseh državnih narodnosti. Potem bodo nacionalistični demagogi svojo igro doigrali in omogočena bo nova grupacija strank po svetovnem naziranju in gospodarskih programih.«

**Nesporazumljenja med Koerberjem in Tiszo še niso odstranjena.**

Praga, 2. novembra. »Prager Tagblatt« piše: »Magyar Ország« izvaja, da se ne nahaja v znanem dementiju ogrske vlade o preložitvi pogajanj o nagodbi nič takega, kar bi pomenilo, da je Koerber hotel ali mogel uveljaviti svoje stališče pri Tiszi. Položaj je tak, da niso nesporazumljenja med Tiszo in Koerberjem še odstranjena. — »Pesti Hirap« poroča z Dunaja: Koerber in Tisza sta se umaknila boju. Niti Koerber niti Tisza se ne smatrata za dovolj močne, da bi se spustila že sedaj v boj. Splošno se sodi, da ne pride do nagodbe do 31. decembra 1917 in da bo sedanja nagodba podaljšana do konca vojne. Rešitev krize in razmerje z Ogrsko se v političnih krogih živahno razpravlja, in vkljub temu, da se je dozdevno posrečilo, raztresti vznemirljive vesti o nesporazumljenjih med Koerberjem in Tiszo, vendar se zdi, da je treba še nekaj vprašanj izločiti v tem smislu, da Koerber ne dopusti, da se glede podaljšanja nagodbe dovoli kompenzacije, katere je že obljubil grof Stürgkh.

**Bodoča imenovanja.**

Z Dunaja poročajo 2. t. m.: Ministrski svet je zboroval danes in včeraj popoldne. Kakor se je že poročalo, se nameravajo vladni krogi v bližnjem času lotiti izpopolnitve aprovizacijskega urada. Aprovizacijski urad, ki je sedaj podrejen notranjemu ministrstvu, podreje podobno kakor na Ogrskem neposredno ministrskemu predsedniku. Tudi zasedanje skupnega finančnega ministrstva je še neodločeno. Govorica, da bo na tem mestu Koerberjev naslednik Hohenlohe, še ni potrjena. Govori se, da so ponudili princu Hohenlohe mesto drugega najvišjega dvornega mojstra. Bivši poljedelski minister enker je kot drugi predsednik upravnega sodišča določen za naslednika Schwarzenaua.

## Slovenska služba božja v Gradcu.

V nedeljo, dne 29. oktobra, so imeli slovenski begunci in Slovenci v Gradcu sploh slovensko popoldansko službo božjo s pridigo in petimi litanijami. Litanije je pel ob asistenci veleč. g. o. Leopold Danev, prijor usmiljenih bratov v Rainbachu pri Gradcu; prišel je med svoje rojake-begunce, ker je doma z Opčin nad Trstom. Ve-

**Naročite „Slovenca.“**

selje je poslušati ubrano slovensko pete, posebno še, ako cela cerkev poje. Mnogo nemških Gradčanov rado prihaja v cerkev k usmiljenim bratom, da le slišijo lepo slovensko petje, kateremu se ne morejo načuditi. — Prihodnja naša pobožnost istotam ob navadni uri, dne 12. novembra. Slovenci, privabite še druge našince, ki še za to pobožnost ne vedo, posebno vojake! Ob mnogobrojni udeležbi na svidenje!

## Italijanski napadi odbili.

**Strašni boji na Krasu in Vipavski dolini se nadaljujejo. Drugi dan velikih napadov laške pehote.**

Strašni boj na Krasu in Vipavski dolini divja naprej. Lahki pošiljajo stotisoče dobro izvežbanih čet v boj proti našim postojankam. Tisoči in tisoči padejo, toda za njimi drve nove množice. Bojne sile Lahov, ki napadajo od Plavi do morja, štejejo na 300.000 mož. Lahki uporabljajo sedaj dosledno kombinirano rusko-francosko taktiko topništva in napadov v masah. Tudi drugi veliki dan napadov pehote ni prinesel Italijanom zaželjenega pričakovanja, ampak veliko razočaranje. Toda vendar bodo boji, ljuti boji po vzorcu ob Sommi in Verdunu še dalje časa trajali.

Razveseljivo dejstvo je, da stoje naše postojanke na južnem Krasu na Grmadi in pri Selu slej ko prej nepremagljivo trdno v naših rokah. Istotako tudi v Panovcu, Sv. Marku, Kemperlišču in Šobru v Vipavski dolini. Tu se je med drugimi zopet odlikoval naš stari znanec junaški dalmatinski domobranski pešpolk št. 23.

Toda najljutejši so bili laški napadi v množicah kakor prejšnji dan tako tudi včeraj pri Lokvici. Od tu so skušali Italijani prodirati po cesti proti Kostanjevici in severovzhodno čez višino Pečinka (291) proti Fajtem hribu. Značilno, v kaki kratki razdalji od sovražnih strelnih jarkih je postavljeno topništvo, se imenuje dejstvo, da so Lahki pri svojem prodiralnem poskusu zaplenili dve naši bateriji, ko so možje in konji našli junaško smrt. Vendar smo ustavili tudi tu laško prodiranje s strašnimi izgubami za sovražnika. Vašne vloge bodo igrale v bodočih dneh višine vzhodno od Pečinke kote 319, 432, 464 (Fajti hrib). Boji divjajo naprej. Laške pridobitve na prostoru so malenkostne, neznačajne. Prodirajoči orkan laških bojnih sil je bil dosedaj zlomljen in vržen nazaj. Dosedaj smo ujeli 2200 Italijanov.

Ravno ko praznujemo stopenetdesetletnico Radeckijevega rojstva, divjajo na laškem bojišču najhujši boji. Radeckijev duh živi v naši armadi, Radeckijeva bojna sreča in slava jo bo spremljala. Naša rodna zemlja je naša in niti najmanjše naše rodne koče ne damo Italijanom.

Zadnje čase so Lahki zopet obstreljevali Batuje, Selo in Rihenberg.

### AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 3. novembra. Uradno se poroča:

Na primorskem bojišču so se tudi včeraj z največjo besnostjo vojskovali. Italijani so nadaljevali svoje napade in so strašno trtili ljudi in strelivo. Divje so zopet iznova napadali v Vipavski dolini Panovec pri Šobru in vzhodno od Vrtojbe. Povsod smo sovražnika vrgli. Gyulaški črnovojniški polk št. 2 in dalmatinski deželno-brambovski polk št. 23 sta se najtrdovratneje držala.

Z najtežjimi izgubami za sovražnika so naši ustavili na Krasu pri Lokvici novi sunek italijanskih množic čez višino Pečinka in ob cesti v Kostanjevico. Dve bateriji, ki sta tam vztrajali do skrajnosti, je vzel sovražnik, ko je možje in konje preobvladal.

Na južnem delu kraške planote so se zrušili vsi sovražni napadi pred bojno črto hrabrega avstrijskega črnovojniškega polka št. 32 in pešpolkov 15 in 98.

Število ujetih Italijanov se je povišalo na 2200.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

### Dogodki na morju.

Dunaj, 3. novembra. Uradno se poroča:

Skupina morskih letal je 2. t. m. metala uspešno bombe na semaforsko postajo in na zalogo premoğa v Vieste, dalje na brezlično postajo in skladišče v Torre Porticello. Nato je napadla naša skupina morskih letal kolodvorske naprave v Ronkih, vojaške naprave pri Selcrah, Dobrodobu, Strancanu in baterijo Golametta. Velikokrat smo zadeli.

Poveljstvo mornarice.

× × ×

Panovec je krasen državni gozd, ki sega od Gorice do Ajševce proti Vipavski dolini. Naši vojaki stoje ob zahodnem robu gozda ob prvih goriskih hišah. V Panovcu je bilo goriško vojaško strelišče, ki je še vedno v naših rokah. V mirnih časih so zahajali Goričani v lep panovski gozd tako radi na izprehode. Danes se v Panov-

cu strelja »za res«, mirni Panovec je tovišče najhujših zgodovinskih bojev.

### Italijansko uradno poročilo.

2. novembra. Na julijski bojni črti so včeraj napadle naše čete močne sovražne obrambne postojanke na višinah vzhodno od Gorice in neko novo črto mnogobrojnih jarkov vzhodno od Dola na Krasu. Topovi in metalci min so z besnim natančno merjenim ognjem odprli široke vrzeli v severni črti. Svojo pehoto smo poslali ob 11. uri, da je naskočila. V odseku pri Gorici so se morale premagati velike težave, ker je zadnje deževje izpremenilo tla v močvirje; kljub besnemu sovražnemu odporu smo zavzeli obširne jarke na zahodnih strminah Tivolija in Sv. Marka in na višinah vzhodno od Šobra.

Na Krasu so osvojile vrle čete 11. armadnega zbora gozdne višine Velikega hriba kota 343 in od kote 376 vzhodno od prej imenovanega hriba goro Pečinko in višino kote 308 vzhodno od tam, prodrle so še približno do 1 km vzhodno od Segeti.

Južno od ceste iz Opatjega sela v Kostanjevico so naši močno sovražno črto prekorčili na več točkah in jih držali kljub trajnim protinapadom sovražnika. Ta dan smo ujeli 4731 mož, med njimi 131 častnikov; zaplenili smo 2 bateriji; vsaka je štela 3 topove kalibra 10,5 cm; dalje strojne puške, veliko živine in vojnega blaga vseh vrst.

Sovražni letalci so metalci bombe na kraji pri spodnji Soči. V Pieris je bil ubit en vojak, dalje en sanitetni stotnik in 4 vojaki »Rdečega križa«. Slovita skupina 16 Capronijev, spremljala so jo letala vrste Newport, je obstreljevala sovražni tabor v dolini Frigido; vrgli so dve toni razstrelilnih snovi. Kljub ljutemu ognju številnih obrambnih baterij, kljub trajnim napadom sovražnih letal so se vrnili vsi drzni letalci nepoškodovani nazaj.

### Strašna sila laškega napada.

Napad italijanske pehote na naše postojanke na severnem robu Kraške planote pomeni strašno silovitost laškega napada. Tu je napadlo od Vipave do ceste Opatjeselo—Kostanjevica nič manj kakor osem sovražnih divizij. Imenovana bojna črta meri samo štiri kilometre, tako da sta prišle na en sam kilometer dve diviziji, to je 24 mož na meter bojne širine, kar ni dosedanja vojna nikdar še poznala.

### Laška ofenziva 3. novembra

se je vršila v dveh skupinah. Severna skupina, 7 brigad, je napadala naše postojanke vzhodno od potoka Vrtojbe. To je tisti odsek, ki se prične tik vzhodno od Gorice, gre skoro naravnost proti jugu in se konča pri Biljah ob reki Vipavi, oziroma preide v kraški odsek. Fronta ob Vrtojbi je široka približno 5 km. Enostaven račun nam pokaže, da odpade na vsak kilometer približno 10.000 napadalcev. Kljub tej velikanski premoči so naši junaški branilci odbili sovražni naval in obdržali vse svoje postojanke.

Na komenski planoti je na 12 km široki črti napadlo 8 laških divizij. Pri Lokvici so se morali naši junaki umakniti. Vas je ostala v rokah Italijanov. Če zvezemo Gorico z Devinom, našo krilno točko ob Adriji, z ravno črto, vidimo, da leži Lokvica zahodno od te črte. Naša črta se je tedaj vsled izgube Lokvice nekoliko zrvnala in s tem tudi skrajšala. Splošnega položaja pa izguba Lokvice ni izpremenila. Naše obrambne jarke je sovražna težka artiljerija popolnoma razstrelila. To seveda zelo otežkoči že itak velikansko nalogo naših branilcev.

### Odkritja o zadnji italijanski ofenzivi.

Časopis »Italia« prinaša z naslovom »Konkretnosti« članek, pri katerem je kaj čudno, da je prišel skozi cenzuro. Iz vojne območja se čita v njem to-le:

Ta ofenziva je polna izkušenj, polna naukov, polna konkretnosti. Pričnimo s tem, da povdarjamo nekatere. Ne stalne in moderne utrdbe so take, da jih ni mogoče predreti in en mah. Avstrijske obrambne naprave na Krasu so vzgledne v tem pogledu. Odpor je tukaj daleko večji, kakor si moremo predstavljati. Razmečite na te obrambne naprave plaz granat, mislite, da so končane, razrušene, zlomljene, in pošljite nanjo pehoto! Sovražne strojnice zaropčejo; vzele so se sam Bog vedi kje. Prebile so smrt, kako — je neznan. Še vedno imajo dosti odporne moči, da zlo-mijo naskok. Najsi so razbiti nasipi, razrušene ovire, zlomljeni ščiti, uničene galerije in redute — še vedno je najti kako luknjo, kako volčjo jama, kako zavetje strojnicam, ki se odkrije šele, kadar pride na delo pehota. Vsi ti skrivajoči se so molčali in trpeli, dokler je besnelo obstreljevanje. Čeprav je vse končano in vse pripravljeno v podiranje in ubijanje, skrivne obrambne naprave in z njimi pritlikavi ljudje prežive vse.

Teh obrambnih naprav ni predreti v navadnem pomenu besede, tudi ne v namiš-

ljenem pomenu. Nepoznavalci menijo gotovo, da je mogoče uničiti sovražno odporno črto in jo prekoračiti celo v tej besni vojni. A predor je le tedaj mogoč, ako se zagradi silno in drži trajno, zada smrtno rano, katere učinek se porabi koristno tako, da se pririje v srce sovražni organizaciji in tako pridobi uspeha prvemu udarcu. Najbrže ne bode mogoče prekoračiti nobene orjaških črt, ki leže pred nami, na en mah. Vsaka posamezna nam nalaga dobro pripravljeno in določeno nalogo, prav tako osamljeno kakor močno; nalogo izčrpanja in zrahljanja. — Vsak jarek je treba vzeti vsakega posebej in pri vsakem izčrpati vso delavno silo.

Zmago je treba priborjevati z neprestanimi žrtvami, katerih tragičen žrtvenik je Kras. Sovražnik se ne umika, ne omahuje, ne ostavlja svojih črt. Ostaja blizu njim ali v njih samih, da jih brani in se bori zanje, dokler koli ima moči. A celo če je izgubil nado, da jih obdrži, mu vedno ostaja še prilika, da se nam upira na potu in nam vsako priboritev obda še z večjimi izgubami. Zakaj vsaka akcija nas stane kri in strelivo.

Znamenito je, da pristavi sotrudnik časnika »Italia« tej lamentaciji še priznanje, da je pri prejšnjih ofenzivah bila stvar radi nedostajanja topništva in municije še dosti hujša ...

### Odstop Tittonija.

Lugano, 4. novembra. (Kor. ur.) Bivši veleposlanik Tittoni je izjavil pariškim dopisnikom italijanskega časopisa, da mu ne dopušča njegovo zdravje, voditi še nekaj tednov posle, ko bo prišel v Pariz njegov naslednik. — »Petit Parisien« pravi, da bo postal italijanski veleposlanik v Parizu dosedanji poslanik v Madridu grof Bonin Longare. Tittoni se bo podal nekaj časa na Sicilijo, nato bo pa stalno bival v Rimu, kjer bo delal na to, da se bodo razmere med Italijo in Francijo še bolj utrdile. — Francoski ministrski predsednik Briand je rekel Tittoniju, da zelo obžaluje, ker je odstopil, le naloga, ki si jo je stavil, ga tolaži, ko se loči s Tittonijem glavni steber enotnega nastopa zaveznikov. Francosko časopisje obžaluje Tittonijev odstop ob času, ko bi bilo njegovo delo posebno dragoceno. — »Temps« pričakuje, da bo dopolnil Tittoni svoje delo s tem, da bo določil vodilne smeri bodočim razmeram med Italijo in Francijo. — »Journal des Debats« opozarja, da se je Tittoni vedno posluževal zvezje z Avstrijo za to, da je zaviral strem-ljenja Avstrije na Balkanu in da je Tittoni dobro pregledal tudi načrte Nemčije.

### Bissolatijeva izjava.

V imenu katolikov izjava »L'Italia« glede Bissolatijevega govora, da je prineslo z ozirom na že itak široko proticerkveno gibanje v Italiji Bissolatijevo stališče spremembo notranjega položaja, če se ne izrečejo drugi ministri, da se ne strinjajo z Bissolatijem. Vrh te ga je Bissolati s svojo opombo tudi drugje škodoval. Njegova trditev, da je že nevtralnost Italije pomenila začetek intervencije proti osrednjima velesilama in da je Franciji omogočila, da je ta razpolagala z vsemi silami proti Nemčiji, pomeni kompromitacijo italijanske morale med diplomatičnimi pogajanjmi pred napovedjo vojske. Tudi vojni cilj Bissolatijev — popolno uničenje Avstrije — ne odgovarja motivu italijanske vojne napovedi, ker Italija hoče samo svojo prostost in svojo teritorialno zaokroženost in svoje narodno delavno polje.

### Cadorna ukazal Bissolatija zapreti.

Lugano, 3. novembra. Cadorna svoje povelje, da se Bissolatija zapre radi veleizdaje, vzdržuje, tako da bi se to povelje takoj izvršilo, če bi gospod minister prišel v vojno ozemlje. Ministrski predsednik Boselli se je trudil, da bi omejil spor med Bissolatijem in Cadorno. Bil je zato več dni v glavnem stanu. Poslal je poročilo, da se je ugotovilo popolno soglasje med vlado in vojnim vodstvom. Kabinet se je tedaj izjavil, da ni solidaren z Bissolatijem in za to se bo ta v zbornici moral sam zagovarjati.

Italijanski nevtralisti zopet pričeli z agitacijo.

Budimpešta, 2. nov. »Esti Ujsap« poroča iz Brna: Rimski poročevalec »Gazette de Lausanne« piše: Neutralisti in prijatelji Nemcev so daljši čas molčali, ker so mislili, da bo imela Cadornova kraška ofenziva uspehe. Ker se je pa ta zrvnila in ni nobene možnosti, da bi italijanski bojni pohod v doglednem času bil venčan z uspehi, so pričeli ti krogi zopet voditi vojni sovražno agitacijo. Kljub temu se množe v drugih stih izjave, naj se nadaljuje vojna in glase se mnenja, da ne bo tudi leto 1917 še prineslo odločitve.

### Italija želi Malo Azijo.

»Temps« poroča iz Rima: Vodilni italijanski politiki zahtevajo, naj se jim zagotovi velik del Male Azije.

### Škandali v Italiji.

V Palermu so obsodili 20 vojakov in civilistov radi nepoštenosti pri vojnih datjavah v ječo do dvajset let. Med njimi so

bili obsojeni štirje štabni častniki intendantance. V Rimu so pa uvedli preiskavo proti večletnemu glavnemu ravnatelju Galeazziju in proti njegovim sinovom, ker so obetali proti plačilu oprostitev od vojaške službe.

### Francoski poslanci v Italiji.

Dne 2. t. m. se je pripeljal v Rim francoski radikalni poslanec Franklin-Bouillon, da pripravi vse, ker namerala veliko francoskih poslancev obiskati Italijo.

### Caillaux v Rimu.

Caillaux biva od 24. oktobra v Rimu. Italijansko časopisje pravi, da obisk ni politične važnosti.

## Odbili ruski napadi ob Narajovki. Napredovanje naših čet pri Predealu.

### AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 3. novembra. Uradno se poroča:

Bojna črta generala konjenice nadvojvode Karla.

V severni Vlahiji so Rumuni včeraj na mnogih mestih napadali. Povsod smo jih vrgli. Naše čete so zasledujoč sovražnika pridobile prostor jugovzhodno od prelaza Rdečega stolpa in jugozahodno od Predeala. Na erdeljski vzhodni bojni črti in v gozdih Karpatih so se le malo bojevali.

Vojna skupina maršala princa Leopolda Bavarskega.

Pri Bistrici Solotvinski boji na predpolju. Pri Narajovki so Rusi napadli sedemkrat v množicah, da bi zopet pridobili postojanke, katere so jim bili naši zavezniki 30. oktobra vzeli. Z najtežjimi izgubami so se zlomili vsi sovražni navali.

Južno od Hulovičev pri Stohodu je prepodil oddelek avstrijske deželne brigade rusko prednjo stražo.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

### NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 3. novembra. Veliki glavni stan:

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavarskega.

Izredno visoke izgube smo zadali Rusom, ko so sedemkrat brez uspeha poizkušali, da nam zopet iztrgajo postojanke, katere smo jim bili vzeli z naskokom dne 30. oktobra zahodno od Folv. Krasnolesie (na levem bregu Narajovke).

Bojna črta generala konjenice nadvojvode Karla.

Z ognjem ali v boju na nož smo odbili na erdeljski bojni črti napade Rumunov. Jugozahodno od Predeala in jugovzhodno od prelaza Rdečega stolpa smo napredovali in ujeli nad 350 Rumunov.

Prvi generalni kvartirni mojster pl. Ludendorff.

### BOLGARSKO URADNO POROČILO.

Sofija, 3. novembra. Uradno: Rumunsko bojišče: Položaj je neizpremenjen. Dve sovražni bojni ladji sta obstreljevali Konstantco, pa so ju obrežne baterije prepodile. Ob Donavi slaboten topniški in pehotni ogenj.

### Rusko uradno poročilo.

31. oktobra. Naši oddelki so se postlastili sovražnih jarkov v smeri proti Lucku pri krajih Pustomity in Oszczew, južno od Swiniuchov, ko so prej uničili žične ograje. Naš ogenj je odbil sovražne protinapade, ki so jih izvajali, da bi zopet vzeli izgubljene jarke pri Oszczewu. Južno od Brzezanov pri vasi Mieczyszczow in pri Lipnici Dolni je sovražnik po ljutem obstreljevanju s topovi napadal naš tabor. Napade je odbil naš ogenj. Okolu 4. ure popoldne je sovražnik zopet napadel; na pomoč prihiteli rezerve so ga iznova odbile. Severno od vasi Svistelniki celo noč do jutra boji z ročnimi granatami. V gozdih Karpatih topovski boji; naše čete so poizvedovale.

Pri Bušteni in v dolini reke Prahova na Erdeljskem smo odbili sovražne napade. Nadaljujejo se trdovratni boji pri Campolungu in na levem bregu Alute. Rumuni potiskajo sovražnika dalje v dolini Jiu, kjer so ujeli zopet 300 mož in zaplenili 4 stroj. puške. V Dobrudži se položaj ni izpremenil.

### Rumunsko uradno poročilo.

1. novembra. Od Tolgyesa do Tabla Butii nič novega. Pri Bratocel in pri Preduluh mali boji.

V dolini Prahova smo odbili napad sovražnika pri Mt. Unghia Mare. Na levem krilu se nadaljujejo pri Dragoslavelu boji. Na levem krilu smo napredovali in ujeli 36 mož. Vzhodno od Alute se boj ljuto nadaljuje. Ob Jiu zasledujemo dalje sovražnika. Ujeli smo

6 častnikov, 606 mož in zaplenili veliko blaga. Na južni bojni črti se položaj ni izpremenil.

#### Neprestano napredovanje v Rumuniji.

»Kölnische Ztg.« poroča o bojih na rumunski bojni črti: Rumuni, ki so jim znane krajne razmere, so vrgli s premočjo neki nemški oddelek južno od prelaza Rdečega stolpa. Splošnega položaja ta dogodek ni izpremenil. Zvezne armade napredujejo povsod trajno, dasi počasi. Naši topovi razbijajo sovražne postojanke, nato jih naša pehota naskoči; a priprave zahtevajo v gorah več časa kakor v dolinah.

#### Porazi Rumunov.

Iz Amsterdama javljajo: Na ukaz rumunskega vrhovnega vojnega vodstva so izpraznili vse vasi severne Dobrudže do Babadaga. Rumuni se bodo najbrže branili šele v utrdbah Tulče in Macina; kjer bodo ogroženi z dveh strani z vzhoda in z zahoda; na Sarrailla se ne morejo zanašati; le na pomoč Rusov so navezani.

#### Rumuni bodo branili črto Galac—Reni.

»Münchener Neueste Nachrichten« poročajo iz Lugana: »Corriere della Sera« javlja iz Petrograda, da so se Rumuni v zadnjem trenutku odločili na obrambo Donave in važne zveze med Galacom in Renijem.

#### Novi rusko-rumunski vojni svet.

Petrograd. Petrogradski angleški veleposlanik je odpotoval z dvema vojaškima pooblaščenca v ruski glavni stan, kjer bo zboroval v navzočnosti načelnika rumunskega generalnega štaba Avarescu vojni svet, ki se ga bo udeležil tudi car Nikolaj.

#### V Bukarešti in v Odesi vse polno ranjencev.

Sofijsko »Utro« piše z rumunske meje: Zadnje dni je prišlo v Bukarešt toliko ranjencev, da zanje ne zadošča več niti zasebna stanovanja. Ljudje so pobiti, ker vidijo ranjence ležati pod milim nebom. Ruski, francoski in angleški poslanik nastopajo vedno z novimi zahtevami. Pri ministrskem svetu, ki so se ga udeležili tudi poslaniški sporazuma, so zadnji zahtevali, da se mora Rumunija v bodoče brez-pogojno držati ukazov sporazuma, ker bi jo sicer prepustili njeni usodi. Tudi v Odesi je vse polno ranjencev. Vsa gledališča, vseučilišča, jedilnice in kavarne so izpremenili v bolnišnice.

#### Ruske pomožne čete pri Predealu.

Bern, 3. nov. Iz Bukarešta se poroča: Ruske čete so došle do Busteni in so se južno od Predeala že spustile v boj s četami osrednjih sil.

#### Bombe na Sinajo.

Bern, 3. novembra. Pariški listi poročajo iz Bukarešta, da je sovražno letalo obstreljevalo Sinajo. Neka žena je umrla, več oseb je ranjenih.

#### Rumuni v Moldavi.

Agentura »Radio« poroča iz Bukarešta: Rumunski glavni stan se nahaja zdaj v Jasiju, kjer se je posvetoval z rumunskimi vojskovodji neki ruski general, ki je nadzoroval bojno črto v Moldavi in se podal nato v Bukarešt, kjer je zagotovil oblastem, da v Moldavi ni mogoče prodreti. — »Figaro« objavlja Reinachov članek, ki naglašja, da tvori življenjsko žilo Rumunije dolina Prahova v smeri proti Sinaji, kjer pa ni odločitve.

#### Rumuniji primanjkuje streliva.

Humbert priznava v »Le Journalu«, da Rumuniji zelo primanjkuje topov in streliva. Velika napaka je, ker pošilja francoski vojni minister Roques mlade tehnične iz tvornic streliva na bojišče.

#### Kako sodijo Lahi o Rumunih.

»L'Eco del Litorale« piše: V časopisu »Il Resto del Carlino« se drzne Giovanni Papini v juliju pisati sledeče o Rumunih: Če bi bili Rumuni resnično naše krvi, bi se morali mi tisočkrat sramovati, da imamo take sorodnike, ki so intelektualno v resnici tako daleč od nas. Ta mešanica, ti kramarji z žitom ob ustju Donave imajo rimsko samo ime in jezik. Ljudstvo je mešanica barbarskih Dačanov, ki so se morali pod rimsko nadvlado naučiti latinsko, in pa Slovanov. K tem so primešani še Tataři, Turki, Madžari, Srbi, Bolgari in precejšen del judov in ciganov.

To se mora naglašati nasproti raznim sentimentalnim neumnostim, ki se govore in tiskajo v Italiji v upanju, pozdraviti ju-nasške rumunske vojake in bojne tovariše, ki bodo korakali na Sofijo, ko bodo Bolgari drugje zaposleni. — Tako sodijo o Rumunih njihovi bratje laški iredentisti.

#### Italijanski glas o vojnem položaju v Rumuniji.

»Corriere« della Sera piše o splošnem položaju v Rumuniji: Vsaka vojaška pomoč entente za Rumunijo pride, kakor je sedanjí položaj, za štiri tedne prepozno. Rumunija bo kot uspeh entente do sklepa

miru popolnoma izločena, če pade Bukarešt v roke sovražnikov, kar je pa le stratično vprašanje časa.

#### Rumunski princ nevarno bolan.

Pariz, 3. novembra. »Echo de Paris« poroča iz Bukarešta: Stanje na legarju obolelega princa Mircea, najmlajšega sina rumunskega kralja, je skrajno nevarno.

#### Carp — aretiran.

»Germania« poroča o aretaciji Petra Carpa: Za Carpovo zdravje so se po odločilnem kronskem svetu zelo bali, ker je bil zelo razburjen. Drugi dan je prišel na njegov dom državni svetnik Tiurdescu in je zahteval, da govori z njim. Od Carpa je zahteval, naj po naročilu Bratianua zagotovi, da ne bo ničesar storil, kar bi nasprotovalo koristim države. Carp je zelo razburjen odgovoril: »Smešno je, da se zahteva, naj kaj takega izjavim. Celó svoje življenje sem posvetil le praviim koristim Rumunije.« Tiurdescu je prigovarjal Carpu, naj podpiše udanosno izjavo kralju in vladi. Carp je odgovoril: »Stvar kralja je, ker je prelomil besedo, ki jo je dal svojemu stricu in svojim zaveznikom. Ne podpišem adrese, ker nočem pred svetom izgubiti svojega poštenega imena.« Pozno popoldne je prišel h Carpu načelnik politične policije dr. Bocias, ki je izvedel hišno preiskavo in zaplenil več spisov. Carp je protestiral proti hišni preiskavi. Četrty dan po pričetku vojske se je pripeljal pred Carpovo stanovanje zaprti avtomobil; v avtomobil se je podal Carp v spremstvu načelnika politične policije. Kam so odvedli Carpa, ni znano.

#### Vsi ruski napadi v Karpatih zaman.

Stockholm, 3. novembra. Iz Petrograda poročajo: Boji v Karpatih se nadaljujejo z nezmanjšano silovitostjo, pri čemur so težkoče ruske ofenzive vsled vremenskih razmer postale neznosne. Tla pokriva nad meter debel sneg. Nastal je hud mraz in sicer precej nenadoma, tako da ni bilo mogoče Rusov preskrbeti z zadostnim številom gorke obleke in kožuhov. Rusko višje poveljstvo še vedno poskuša, da bi z ljutimi ofenzivnimi sunki predrlo avstrijsko-nemško bojno črto in prišlo na ogrsko ravnino. Vsi velikanski navali pa so se z ogromnimi izgubami za Russe razbili ob hrabrosti branilcev.

#### Ruske skrbi in tlažbe.

Uradni ruski vojaški list »Ruski Invalid« piše k vojnemu položaju: Po zadnjih neuspehih v Dobrudži položaj za Rumunijo ni sijalen. Pri nadaljnjem prodiranju Falkenhaynove armade postane lahko naravnost katastrofalen. Zaenkrat nam ostane upanje, da nam je vojska prinesla obilo zglodov, da neuspehi krepke skupnost zaveznikov. Tako bi morda tudi propad Rumunije koristil splošnosti.

#### Car se vrnil v Carsko selo.

Petrograd, 4. novembra. (Kor. ur.) Car in veliki knez prestolonaslednik sta se vrnila iz velikega glavnega stana v Carsko selo.

#### Protopopov o bedi v Rusiji.

Ruski notranji minister Protopopov je v dumi odgovarjal na številne napade. Naglašal je, da je gospodarstvo v svojih temeljih omajano. Ko se je pričela vojska, se je reklo: vse za vojsko, vse za zmago. To geslo se je zdaj izpremenilo v reklo: »Ničesar tistim, ki so ostali doma.« Pol leta je tako šlo, a dveletna vojska nas sili na nova pota. Bodisi kako gnezdo v Rusiji še tako malo, kjer bi ne ječili pod bremeni vojske. Gospodarski položaj je popolnoma zmajan. Pomagati se mora hitro potom zemstev, ki se morajo še izpopolniti.

#### Na 400 oseb v Rusiji bo prišel en policaj.

Ruski notranji minister Protopopov namerava policijo v Rusiji tako pomnožiti, da bo prišel na 400 oseb en policaj. Dalje se ustanove policijski upravni okraj; v mestih bo prišel en okraj na 30.000, na deželi pa na 40.000 oseb. Policijske novotarije bodo stale 900 milijonov rubljev.

#### Boji v Macedoniji.

#### BOLGARSKO URADNO POROČILO.

Sofija, 3. nov. Uradno:

#### Macedonsko bojišče.

Napad slabotnih sovražnih enot zahodno od jezera Malih smo odbili. Naše postojanke na bitolski nižini je brez uspeha obstreljevala sovražna težka artiljerija. Slabotne napade proti Tarnovi in Dobrepolju smo odbili. V vardarski dolini slabotno delovanje topništva. Ob vznožju Belašice planine mir. Sovražno letalo je brez uspeha metalo bombe na vasi Bijūd-Male in Bursuk. V dolini Strume brezuspešen topniški ogenj s presledki. Sovražnik je moral popustiti vas Kakaraska. Na obrežju Egejskega morja mir.

#### Dosedanji uspehi balkanske vojske.

Sofija. Glasilo vojnega ministrstva iz- vaja o dosedanjih uspehih balkanske voj-

ske: Od 14. septembra do 1. novembra, torej v 48 dneh, so došle francosko-angleško-srbske čete na zahodni makedonski bojni črti do postaje Kenali in do reke Črna. V znatno krajši dobi od 2. do 19. septembra in od 10. do 29. oktobra so dosegle bolgarsko-nemške čete v Dobrudži črto Ostrovo-Babadag in zasedle 13.000 štirijskih kilometrov. Na jugu in na severu je izgubil sovražnik neprimerno več ljudi kot mi. Sovražnik je napadal v 48 dneh skoraj vsak dan, a napredoval je komaj 500 metrov vsak dan. Dozdej so vse glavne bolgarske postojanke nedotaknjene; v Dobrudži so pa naše čete povodom obeh divizij napredovale vsak dan 7 km; premagale so štiri utrjene sovražne obrambne črte, vzele štiri trdnjave, ujele 40.000 vojakov in zaplenile velikanske množine vojne- nega blaga.

#### Francoski vojni minister nadzoruje Sarraillovo armado.

»Journal Officiel« poroča: Francoski vojni minister general Roques je nastopil dopust za nedoločeno dobo. Začasno ga nadomešča admiral Lacase. Pariško časopisje beleži, da ni čisto nič znano, kje da biva Roques. Govori se, da nadzoruje Sarraillove armade v Macedoniji.

#### Venizelisti zavzeli Caterini.

Milan, 4. novembra. (Kor. u.) Corriere della sera« poroča iz Aten: Grške oblasti potrjujejo iz Larise došlo poročilo, da je prodrlo približno 500 vojakov solunske časne vlade pred Caterini, ki leži blizu morja med Solunom in Lariso. Po kratkem boju so zasedli mesto. Prebivalci so živahno pozdravljali Venizeloseve vojake. Kraljevske oblasti so zapustile Caterini. Kralj Konstantin je zaslial 1. t. m. italijanskega poslanika in vojaškega atašee. Razgovarjali so se o Epiru. Z obeh strani so se podale zadovoljne zagotovitve.

London, 4. novembra. (K. u.) Venizelisti so zasedli Caterini brez boja, le pri mostu v Alincmonu se je vršil kratek boj. Iz Aten se javlja, da je poslala vlada v Caterini ojačenja.

London, 4. novembra. (K. u.) Iz Aten poroča 1. t. m. »Daily Chronicle«: Radi političnega spora je bil ubit poročnik Kertulis; 600 mož revolucijske armade je nato prodiralo proti mestu. Po boju pri mostu so revolucionarji zasedli vas Colindro, nato pa mesto Caterini. Kraljevi vojaki so pobegnili, še predno so vstati prišli v mesto.

#### Venizelova armada šteje že 30.000 mož.

London, 4. novembra. (K. u.) Iz Soluna se poroča: Narodna armada šteje že zdaj 30.000 mož; 17.000 med njimi jih je popolnoma oboroženih.

#### Popustljivost Anglije nasproti kralju Konstantinu.

Clemenceau se ostro prereka s »Times«, ker Anglija tako milo postopa s kraljem Konstantinom; ta nedoslednost je velika politična napaka. Venizelos sedi zdaj klaverno med dvema stoloma.

#### Lord Cecil o Grški.

Iz Rotterdam: V angleški poslaniški zbornici so razpravljali o grškem vprašanju; posebno so se pritoževali nad vlado radi stališča, ki ga je zavzela nasproti Venizelu. Lord Cecil je opozarjal, da ne kaže v zbornici razpravljati tako kočljivih stvari. Zbornica naj ne veruje slepo poročilom iz Aten; Anglija želi le, da bi se godilo Grški dobro, a to je le mogoče, če se zveže z zahodnimi veleilami. Venizelovo vlado so zavezniki priznali povsod, kjer si ji je pridružila na Grškem večina. Venizela niso vrgli raz krov. Anglija postopa v vsem složno s Francijo. Naj kralj Konstantin ne misli, da ga hočejo zavezniki na njegovem mestu držati. »Daily News« piše glede na Cecilovo izjavo, da mora vznemiriti, ker ni Cecil naravnost odgovoril. Vprašali so ga, če so se zvezne vlade branile priznati Venizela z njegovo vlado kot oficijelno vlado. Cecilova izjava je zelo klaverna.

#### Motena grška plovba.

Lyonski »Progres« poroča iz Aten: Razmere sporazuma z Lambrosom se trajno boljšajo. Lambros je izposloval, da nadzoruje grška vojna ladja svetilnik na Pireju. Služba s parniki se je ustavila, ker je bil torpediran transportni parnik »Angeliki«.

#### 7 grških parnikov potopljenih.

Atene, 4. novembra. (Kor. ur.) Reuter: V zadnjih 12 dneh je bilo potopljenih 7 grških parnikov.

#### Somme — Verdun.

#### NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 3. novembra. Veliki glavni stan:

Splošno so se le zmerno bojevali. Močan topovski ogenj v posameznih odsekih pri Somme. Hiše, ki so jih vzeli v Saily, smo včeraj v pobliznem boju zonet

izgubili. Izjavili so se sovražni sunki vzhodno od Gueudecourta in proti severnemu delu gozda St. Pierre Vaast. Francoski ogenj na utrdbi Vaux je proti večeru oslabil.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

#### Izpraznitev utrdb Vaux.

Davno pred uspešnim francoskim sunkom proti utrdbama Douaumont in Vaux je bil izšel iz nemškega Wolf-fovega urada poluradni opis bitke pri Verdunu, v katerem je bilo jasno povedano, da bo mogoče smatrati posebno posest Douaumonta za trajno samo tedaj, ako se bo posrečilo prodreti naprej proti jugu in jugozapadu in dose- či ugodno brambno črto. Da se to ni popolnoma posrečilo, dokazuje poročilo nemškega armadnega vodstva, ki postojank, ki so jih dne 25. oktobra naskokoma vzeli Francozi, ne slika ravn- no kot ugodnih. Bile so torej naključ- ne postojanke, v katerih so bile nemške čete izpostavljene očitveno dobro pri- pravljenu navalo francoskih divi- zij, katerim je bilo topot tudi vreme posebno naklonjeno. Da so naši zavez- niki sploh tako dolgo vstrajali v teh služajnih, vsekakor z izgubami zveza- nih postojankah, bo razlog pač v tem, da so imeli za hrbtom teh postojank pripravljene ugodne brambne črte, v kate- ro so se mogli ob danem trenutku umakniti, kakor smo to videli tudi na Flanderskem in v Pikardiji. Te dni javljena izpraznitev forta Vaux to jas- no izpričuje, tembolj ker so se Nemci umaknili brez vsakega pritiska so- vražnika, ki je še cel naslednji dan ob- streljeval izpraznjeno utrdbó. Sovraž- niku, kateremu se ne more odrekati hrabrosti in požrtvovalnosti, se pa nje- gov namen, da bi s sunkom pri Verdu- nu razbremenil bojevnike na Balkanu in podprl napadalec ob Sommi, nika- kor ni posrečil; uspeh pri Verdunu je le krajevnege pomena.

#### Boji pri Somme.

London, 4. novembra. (K. u.) »Temp« javlja iz angleškega glavnega stana: Dasi se je vreme zjasnilo, je pri Somme še zelo mokro. Udrtine, ki so jih izkopalé granate, so se izpremenile v mlake, sirelski jarki pa v potoke. Večji nastop pehote zato ni mogoč, le topništvo je trajno delovalo.

#### 208.000 Francozov se odtegovalo vojni službi.

Milan, 3. novembra. Pariški dopisnik »Corriere della Sera« poroča: Vojni mini- ster general Roques je v zbornici izjavil, da se je na njegovo povelje odkrilo in po- slalo na fronto 208.000 mož, ki so se pod različnimi pretvezami krihli v raznih jav- nih uradih in podjetjih. Nadomestili so jih z možmi starejših letnikov.

#### Lloyd George želi večletno vojsko.

»Manchester Guardian« izvaja: Ne ve- rujemo, da se bo izpolnila želja Lloyd Ge- orgesa po večletni vojski. Vojska ni zadala nezacejivih ran samo osrednjima velesila- ma, marveč tudi zaveznikom. Cas bi že zdaj bil, da bi se že enkrat odkrito pričelo s prijateljem in s sovražnikom govoriti o miru.

#### Angleži ne smejo v sovražno ino- zemstvo.

Angleška vlada je sklenila, da prepove potovati v sovražno inozem- stvo. Kdor se ne bo pokoril in bo šel brez dovoljenja v sovražno inozemstvo, bo kaznovan.

#### Reuterjev urad bo prodan.

»Morning Post« poroča, da se po- gajajo o prodaji Reuterjevega urada novi družbi. Ravnateljstvo »Reuterja« potrjuje to poročilo in pristavlja, da se nudi ugodna kupčija, a podjetje bodo prodali le, če se zagotovi, da bo ostal urad neodvisen.

#### Na morju.

#### »Deutschland« drugič v Ameriki.

Amsterdam. (K. u.) Reuter javlja iz Vašingtona: Carinske oblasti v New Yorku poročajo: Na krovu »Deutsch- landa« ni nobenega orožja ali streliva. Zapovedalo se je, naj se postopa z »Deutschland« kot s trgovsko ladjo. Nemški trgovski podmorski čoln je pripeljal v Ameriko 750 ton (750.000 kg) barvil, zdravil in kemikalij.

#### Angleški parnik 10.000 ton uničen.

»Tägliche Rundschau« javlja iz Am- sterdama: Angleški listi poročajo, da je bil ujet kapitan 10.000 tonskega angleškega parnika »Rowanmore« in da je bil parnik potopljen.

#### Bergenska trgovinska mornarica izgubila oktobra 8 parnikov.

Kristianija, 3. novembra. Trgovinska mornarica v Bergenu je izgubila oktobra 8 parnikov, ik so bili vredni 4.625.000 K. Ena največjih tvrdk v Bergenu prodaja vse svoje ladje za 40 milijonov kron.

## Ruska vojna ladja „Sebastopol“ zavozila na m.no.

Kodanj, 4. novembra. (Kor. urad.) Vojna ladja »Sebastopol« je zadela pred 8. dnevi pri Helsingforsu na mino in je deloma uničena. Nemški podmorski čolniki so se pripeljali do vhoda v helsingforsko pristanišče. Sredi meseca julija so se pripeljale nemške torpedovke pred otok Uco na Alandskih otokih; prislili so otočane, da so morali prekiniti zgradbena dela v pristanišču. Pri Helsingforsu je gradilo 200.000 Kitajcev železnico.

× × ×

Bojna ladja »Sebastopol« je dolga 168 m, široka 26 m, globoka 8 1/2 m. Obsega 23.400 ton in ima 42.000 konjskih sil. Oborožena je z 12 30,5 cm, 16 12 cm, 34 6,3 cm topovi. Posadka šteje 1100 mož.

## Razna poročila.

### Nemški državni zbor.

Berlin, 3. novembra. (Kor. ur.) Kaker izve Wolffov urad, bo državni zbor jutri dokončal svoje delo in bo na to odgoden. Govor državnega kanclerja je zato preložen. Dalje zborujejo glavni odsek pa nudi državnemu kanclerju priliko, da poda morebitna važna poročila.

### Rusija in Francija žrtvi angleške sebičnosti.

Norimberg, 2. novembra. »Rečj« beleži govornice, ki se širijo v Rusiji o mirovnih pogajanjih in naglašajo, da je Anglija vzrok, če se ne more že zdaj skleniti mir. List očita angleškemu zavazniku sebičnost in pravi, da se mora Anglija ozirati tudi na svoji zaveznici Rusijo in Francijo, ki sta dozda največ žrtvovati. Če je ugodno Rusiji ali neugodno, da se vojska nadaljuje, mora odločiti Rusija sama in ne Anglija.

### Angleški odgovor na ameriški protest.

Berlin, 3. novembra. (Kor. ur.) Zastopnik Wolffovega urada v Newyorku poroča z dne 30. oktobra: Državni oddelek je dobil angleški odgovor na ameriški protest proti črnemu seznamu. Odgovor je baje nezadovoljiv.

### Američani grozno podražili žito.

»Vossische Ztg.« poroča: Najfinjša ameriška pšenica namenjena Evropi stane danes za 1000 kg 500 mark: dvakrat toliko, kolikor stane v Nemčiji. Dve milijardi na leto več kakor v mirnih časih mora plačati Anglija zdaj za žito, a še ne vejo, če bodo mogli preživeti ljudi, ker dohajajo iz Argentinije in iz Avstralije neugodna poročila o žetvi.

## Dnevne novice.

— Zmagovalci pod našo deželno belo-modro-rdečo zastavo. Včeraj priobčeno uradno poročilo, nam je povedalo zopet to, kar se godi že od začetka vojske: Slovenci se za avstrijsko in svojo zemljo bore kot levi. Ob njihovih železnih prsih se je zopet zlomil glavni laški napor. To pot je bil najbolj s slavo ovenčan naš 27. domobranski pešpolk, oni ki so šele nedavno šli na one važne postojanke pod vihrajočo našo deželno belo-modro-rdečo zastavo. V boju, ki je bil odločen za sedanji naš položaj ob laški bojni črti, so sinovi slovenskega ljudstva pokazali, da so vsikdar zvesti pomenu naših deželnih barv; neločljivosti vezi naše domovine s habsburško diastijo. Tak je naš narod, ko govori z dejanji: za cesarja blago, kri

+ **Vojaki in vera.** Pruski profesor dr. U. je s svojo družino vred izstopil iz cerkve in se proglasil, da je brez vere. Njegovi sinovi, ki so vsi študirani, bi imeli po svoji izobrazbi pravico, da jih sprejmejo med rezervne častnike; toda vojaška gosposka jih je odklonila, in sicer zato, ker ne pripadajo nobeni v pruski državi priznani veri. Oče se je pritožil na vojno ministrstvo, vojni minister je pa pritožbo odklonil. Vzroki, ki jih navaja v tem oziru, so zelo zanimivi. Takole se glase: »Ker so sinovi g. profesorja dr. U. iz cerkve izstopili in se izrečno priznavajo, da so brez vere, zato ne pripadajo nobeni verski družbi in vsled tega ne pridejo v poštev za oficirje. Vojno ministrstvo se mora tega držati, ker je zlasti sedanji resni čas dokazal, kako trdne korenine ima vera v ljudstvu, in kako se ravno sedaj mnogi, katerih razmerje do verske družbe je bilo že omajano, zopet obračajo k veri in cerkvi. Potrebno je, da zahtevamo od častnikov, da pripadajo kakim verskim družbi, ker je to za vzgojni vpliv odlična moštvo, za njihov poduk o vojaški prisegi in o dolžnostih, ki so z njo povezane, takega pomena, da brez tega biti ne moremo. Če

bi hoteli to opustiti, bi ljudstvo sedaj, ko se je versko čustvo tako okrepilo, tega razumeti ne moglo.« Uvaževanja vredne besede.

— **Generalni polkovnik Borojevič častni občan.** Istrske občine: Punat, Dobašnica, Dobrinj, Omišalj in Vrbnik, vse na otoku Krku, so imenoval generalnega polkovnika Svetozarja pl. Borojevič svojim častnim občanom.

— **Cene za divjačino.** Za Kranjsko določeno prevzemalščice sme tirjati za divjačino, ki naj jo odda po navodilih deželne vlade dobrodelnim napravam, zlasti vojnim kuhinjam, aprovizacijskim mestom in organizacijam konzumentov do preklica, največ naslednje cene: a) za zajca po 5 K 50 v, b) za srnjad za kilogram 4 K 20 v, c) za jelene in košute za kilogram 2 K 70 v. Cene se umevajo za divjačino nerazdeveno, za jelene in košute ter srnjad iztrebljene, s kožo vred, za jelene ter za srnjake brez rogovja.

— **Razglas c. kr. deželnega predsednika z dne 3. novembra 1916,** s katerim se dovoljuje prodaja plemenskih prešičev in prešičev za rejo. V delni izpremembi razglasa o ustavitvi semnje za govedo in prešiče se dovoljuje, da se smejo ob spodaj navedenih dnevih in v ondi omenjenih krajih prignati in prodajati plemenski prešiči in prešiči za rejo, in sicer: v političnem okraju Krško: dne 6. novembra 1916 v Šent Jerneju; dne 11. novembra 1916 v Bučki; dne 13. novembra 1916 v Buševi vasi, občina Sveti Križ; dne 9. decembra 1916 v Mokronogu; dne 18. decembra 1916 v Kostanjevici; dne 21. decembra 1916 v Škocjanu. — V političnem okraju Kranj: dne 6. novembra 1916 v Kranju; dne 4. novembra 1916 v Kranju. — V političnem okraju Rudolfovo: dne 6. novembra 1916 v Rudolfovom; dne 20. novembra 1916 v Rudolfovom; dne 4. decembra 1916 v Rudolfovom; dne 18. decembra 1916 v Rudolfovom. — V političnem okraju Kamnik: dne 6. novembra 1916 v Mengšu; dne 4. decembra 1916 v Kamniku; dne 13. decembra 1916 v Mengšu. — V političnem okraju Črnomelj: dne 9. novembra 1916 v Črnomlju; dne 7. decembra 1916 v Črnomlju. Prignati, oziroma prodajati se sme samo na oblastveno odobrenem sejmšču. Druga živina, kakor plemenski prešiči in prešiči za rejo, se ne sme prignati.

— **Preskrbovanje s semenskim krompirjem.** Po ministrski naredbi z dne 28. oktobra t. l., ki urejuje promet s semenskim krompirjem, mora vsak posestnik, ki nima dovolj krompirja za seme, naznaniti svojemu županstvu, koliko rabi semenskega krompirja. Naznani naj mero zemlje, ki jo misli posaditi s krompirjem in koliko kilogramov krompirja za to rabi. Županstvo pregleda ta naznanila, če treba jih popravi in potem sestavi seznam za celo občino. Ta seznam se mora najkasneje do 15. decembra predložiti okr. glavarstvu s pripombo, s katero vrsto krompirja in iz katerega kraja so se doslej dosegli najboljši uspehi.

— **Javna dražba mostu čez Savo pri Sv. Jakobu nad Ljubljano.** Dne 10. novembra t. l. ob 10. uri dopoldne se vrši dražba mostu čez Savo pri Sv. Jakobu nad Ljubljano pri tukajšnjem c. kr. okrajnem sodišču. Z mostom vred se proda tudi pri mostu stoječa hiša z vrtem in zemljiščem. Most je koncesioniran z dovoljenjem pobiranja mostnine do leta 1928. ter nudi stalne in izdatne dohodke. Interesente se opozarjajo na to ugodno priliko investiranja kapitala. Najnižji ponudek znaša 28.305 kron. Podrobnosti je razvideti iz akta, ki je na razpolago pri c. kr. okrajnem sodišču v Ljubljani (Eksekucijski oddelek).

— **Dve novi pesmi Boris Mirana** je priobčil v »Miru« F. S. Š. »Mir« priobčuje: Svět narodom: Tekmujte, tekmuje med sabo, narodi, — pokažite z delom, kaj kateri velja; — Prvenstvo med vami pa tistemu bodi, — Ka najmanj nesrečnih v deželi ima. — Nadaljnje kritice so pobeljene. — **Na italijanskem bojišču** je bil ranjen poročnik v res. Maks Peterlin. Zadet je štirikrat od granate. Peterlin, ki je bil že odlikovan z hrabrostno svetinjo, nam je znan še iz časa zadnjega katoliškega shoda kot zmagovalec pri tekmi slovenskih Orlov.

— **Črnogorski kralj Nikolaj obolel.** Iz Pariza se poroča preko Curiha: Črnogorski kralj Nikolaj je obolel.

— **Navljanje cen.** V Budimpešti so uvedli preiskavo proti več veleklavcem, ki so poji napačno označbo pošiljali v inozemstvo cele vagone masti. — Na Dunaju je nekaj trgovcev pokupilo vse železne peči — špekulirajo namreč nato, da stanuje večina beguncev po kabinetih brez peči, ter bodo v zimi prisiljeni nabaviti si peči. — V Berlinu so prišli na sled špekulantom, ki so si podajali grah iz rok v roke, tako da je stal zadnjega kupca grah, ki je bil prvotno kupljen po 36 K met. stot. po 110 mark met. stot.

— **Prejemnice za obleko na Nemškem.** Na Nemškem so s 1. novembrom še bolj omejili promet s tkaninami. Brez prejemnice si ni mogoče kupiti ne obleke ne perila, bodisi izdelanega ali v blagu. Izvzete

so le švilene in redke tkanine ter čipke, kakor tudi beli ovratniki za gospode. Nekoliko izjeme je dovoljeno tudi za posebno drago oblačila (ženska obleka mora stati nad 160 mark, moška pa nad 150), vendar pa le pod pogojem, da si moški ne sme napraviti več nego dve, ženska pa tri obleke, obenem pa mora izročiti eno že nošeno, a še porabno obleko.

— **Na Dunaju se prodaja »Slovenec«** v trgovini g. Katar. Peštal, III. okraj, Schützengasse 30.

## Grški kralj je poslal 1500 mož v Caterinl.

Milan, 4. novembra. (Kor. ur.) »Secolo« poroča iz Aten: Grška posadka: 170 mož in polkovnik Misas, se je umaknila iz Caterinija na višine v okolici mesta. Grški kralj je potem, ko se je posvetoval z angleškim poslanikom Elliotom, poslal polkovniku Misasu 1500 mož s topovi po železnici na pomoč. Elliot je pritrtil kralju z ozirom na sklep vojnega sveta v Boulogne, ki je določil mejo oblasti med atensko in solunsko vlado.

## Ljubljanske novice.

— **Ij Vandalizem.** V novozgrajeni spominski kapelici v Regalijevevemu gaju na ljubljanskem Gradu so izvršili te dni, vsekakor ponoči, neznani zlikovci razne poškodbe. Odtrgali so nad ograjo kapelice visečo svetilko, ki so jo sprehajalci drugo jutro našli na kosce razbito na tleh. Zlomili so tudi pred kapelico položeno molitveno klopico ter pomazali soho Matere božje v kapelici s črnilnim svinčnikom. Poleg tega so razbili v šetališču ob kapelici napravljeno mizo. Za varstvo nasadov in drugih naprav na ljubljanskem Gradu je na razpolago le en varstveni organ (gozdni čuvaj). Ta ne more biti povsod, zlasti ne ponoči. Zato se ti nasadi s kapelico in drugimi napravami vred, ki so le v okras ljubljanskega Gradu, enega naših najlepših ljubljanskih šetališč, priporočajo varstvu občinstva. Naj bi se vsak slučaj kake poškodbe ali hudobnega dejanja naznanil pristojnemu oblastvu; dotični zločinec prejme zaslužen kaznen za razbojniško postopanje.

— **Ij Za uboge družine padlih Ljubljancev in za aprovizacijo ubožnih slojev.** Vodstvo Kino-Centrala v deželnem gledališču je izročilo mestnemu magistratu čisti dobiček predavanja Alice Schalek o soški fronti v znesku 500 K v korist ubogih rodbin v vojni padlih Ljubljancev. — Povodom Vseh svetih je izročil g. Otomar Bamberg sen., posestnik tiskarne v Ljubljani, g. županu znesek 200 K, in sicer za ubožne rodbine padlih Ljubljancev 100 K in za prehrano ubožnih rodbin ljubljanskih 100 kron. — G. Fran Fabian, trgovec in posestnik, je izročil mestnemu magistratu za prehrano ubogih rodbin 50 K. — G. Avguštin Martinčič, ključavničar v Ljubljani, namesto venca na krsto Adolfu Eberlu 20 K za aprovizacijo ubožnih slojev. — Gdč. Marija Podvornik, upraviteljica »Studentenheima«, 20 K za aprovizacijo ubožnih rodbin. — Gospod in gospa Anton in Terezija Tonejc, kavarnar, za spominske listke povodom Vseh svetov 50 K za uboge rodbine padlih Ljubljancev. — Gospa Hermina pl. Salomon mesto okrasitve grobov na vernih duš dan 10 K za mestne uboge. — Naj tu še enkrat poprosimo: Vsi, ki letos niso mogli razsvetliti grobov svojih dragih, naj pošljejo mestnemu magistratu primeren dar za uboge svoje somoščane!

— **Ij Poročil se je g. Milan Hočvar,** trgovec z gospodično Janco Zabukovšek iz Celja. Bilo srečno!

— **Ij Na kozah je obolel od zunaj došli infanterist Ivan Tiszmenor.** Prepeljali so ga v epidemijsko bolnišnico na Kodeljevem in odredili vse potrebno, da se prepreči vsako razširjenje bolezni.

— **Ij Iz politične službe.** Prestavljen je c. kr. okrajni komisar dr. Ivan Linger iz Kočevja v Logatec.

— **Ij Mesto venca.** Gospod M. Kren, pritojv pomožnih uradov dež. vlade, je daroval 20 K mesto venca na grob svoje umrle taške gospe Amalije Kussman, v korist vojaškega vdovskega in sirotinskega zaklada. — Gospodični Any in Elsa Kren sta darovali 20 K mesto venca na grob svoje umrle stare matere, gospe Amalije Kussman, za v vojni oslepele.

— **Ij Oddaja krompirja za VIII. okraj.** Na vrsto pridejo: V ponedeljek, dne 6. novembra t. l., od 8. do 9. ure dopoldne št. 1 do 120, od 9. do 10. ure dopoldne št. 121 do 240, od 10. do 11. ure dopoldne št. 241 do 360, od 2. do 3. ure popoldne št. 361 do 480, od 3. do 4. ure popoldne št. 481 do 650, od 4. do 5. ure popoldne št. 481 do 650, od 4. do 5. ure popoldne zamudniki VIII. okraja.

— **Ij Izkaznice za surovo maslo.** Gospodarstva, ki imajo pravice dobivati surove masti, maščobnih izdelkov in jedilnega olja, to je: gospodarstva, ki ne prejemajo ma-

ščobnih kart, pa vseeno potrebujejo surovo maslo, dobijo zgoraj omenjeno izkaznico, glaseč se na 100 g, oziroma 50 g surovega masla za en teden za vsako upravičeno osebo. Prva količina velja za odrasle osebe, druga za otroke v starosti od 1. do 3. let, otroci pod enim letom ne dobijo izkaznice za surovo maslo. Izkaznice se dobijo pri magistratu in komisiji, kjer more stranka podpisati tozadevno izjavo. Torej kdor prejema izkaznico za surovo maslo, ni upravičen prejemati karte za mast, maščobne izdelke in namizno olje.

— **Ij Prepovedana razsvetljava.** Po ministrski naredbi z dne 22. m. m. je prepovedano do konca vojske z ozirom na izredne razmere ob vsaki priliki razsvetljevati grobe in grobnice s svečami in oljem. Prestopki te prepovedi se bodo kaznovali.

— **Pri številnih težavah ženskega spola,** posebno tam, kjer deluje razkrajalno postopanje v jedilni strugi, doseže naravna »Franc Jožefa« grenčica zadostno izpraznenje telesa, redno prebavo in zvišanje teka, kar je združeno v vidnim zboljšanjem. Tajni svetnik prof. Hegar, predstojnik ženske klinike na Freiburški univerzi, hvali v nekem strokovnjakem mnenju Franc Jožefa-vodo vsled njene lastnosti kot izvrstno in milo odvajalno sredstvo.

— **Treba si je znati pomagati.** Tudi v časti draginje se lahko uživa za malo denarja osvežujoča in slastna domača pijača, in sicer na ta način, da si jo sami pripravimo. 100 litrov (ananasa, jabolčnika, grenadina, malinovca itd.) lahko vsak dan na preprost način napravi. Snovi z natančnim navodilom stanejo 8 K 50 vin, franko po povzetju pri Joh. Grollich, Brno št. 643 (Moravsko) Naročila se z obratno pošto odpošljejo. Te domače pijače vplivajo osvežujoče, ne omamljajo in nič ne vplivajo na delazmožnost človeka.



Proti **LIBERŠKI** katarom **Emlin in Konstantinov** vredlec. nedosegljiv. Redno ga rabi Njeg. Velikanstvo cesar in kralj **Franco Jožef I.** Dobiva se povsod ali po ravateljstvu vredca v Ljberch.

Naravna **BILINSKA** KISLA VODA najbogatejši alkalični (natron litljev) kislec na Češkem. — Izborna dietetična namizna pijača. O vrednosti »Bilinska« izvolite vprašati bišnega zdravnika.

Zahtevajte **KALODONT** zobno kremo

Ne prezrite današnjega oglasa „Srečkovnega zastopstva“!

**Slov. voj. narodne pesmi** za štiri glasove, 1915.

Fran Marolt, Ljubljana, K 1-50 in K 1-80. Solan, župniščem, društvom, vojakom itd. najtopleje priporočamo. — Najpeše darilo!

15če se pošten **urarski učenec** od postenih staršev. Naslov pove upravištvo „Slovenca“ pod št. 2569.

**Ostanke sveč** iz cerkvá kupi **JOSIP CULOT**, Trst, ul. Giulia 82/IV. Istotam se kupujejo tudi stare volnene preproge.

Iščem neoženjenega

# voznika

Ivan Bonač, kartonažna tovarna  
Ljubljana, Čopova cesta.

# Nov pisalni stroj

se prodaja Gradišče 15/I. levo.

## Poziv.

Županstva evakuiranih krajev se nujno vabijo, da sporoče svoje naslove, ker leži tu mnogo važnih zavarovalnih listin dotičnih občinarjev.

Vojnozavarovalni oddelek v Postojni.

# Učenec

za mesarsko obrt se sprejme pri Alojziju Brecejniku, Sp. Šiška 25.

Najnižje cene Največji izbor

Preoblike Popravila

**L. Mikusch**  
tovarna dežnikov  
Ljubljana, Mestni trg 15.

# Mala trgovina ali gostilna

se kupi ali vzame v najem, ali pa samo prostori, za takoj oziroma pozneje. Ponudbe se prosijo na upravo lista pod P. A. 2579

# Išče se stanovanje

za samostojnega gospoda, če mogoče v bližini kolodvora. Ponudbe se prosijo na upravo lista pod P. A. 2580

100 l domače pijače ovez., slastne in zelo gaseče silasko vank sam napravi z majh. stroji. V zalogi so: ananas, jabolčnik, grenadinec, malinovec, mškastni brusnice, poprovi metovec, pomarančevce, prvenec, visnovec. Neuspeh izkl. Ta uom. pijača se lahko pije poleg hladna, pozimi tudi vroča mesto ruma ali zganja. Sestavine z nat. navod. stanejo K 8 50 franko po povzetju. Za ekonomije, tvornice, večja gospod., delavnice itd., naprečen. vreden., ker to delavca sveži in ne upijani in njegova delazm. nič ne trpi.

Jan. Grolsch, Engel-Drogerie, Brno 643, Moravsko.

# Lepo meblirana soba

z dvema posteljama se solidni stranki takoj odda (tudi begunski družini). — Naslov pri upravn. ništvu pod št. 2587. 2587

# Kupi se posestvo

gojzd, hiša z gostilno, trgovino ali kako drugo podjetje. — Ponudbe na upravn. ništvu »Slovenca« pod št. 2585. 2585

# Ceno naprodaj!!

je nekaj novih, lepih damskih zimskih jopic in temno-modra svila za obleke. 2588 Naslov pove uprava lista pod št. 2588.

# Orehov les

v hlodih, v polenih in hlodih

# Kupim

vsako vagonko množino po najvišji dnevni ceni. J. POGAČNIK, Ljubljana, Marije Terezije cesta 13.

# Kupim vsako množino voska in medu

Ponudbe z vzorci in cenami na: IVAN GERK, Trst-Valdirivo št. 12.

# Salonska garnitura,

2 zložljiva železna posteljnaka, japonski servise za čaj, svilena plišasta namizna preproga in razni drugi predmeti se prodajo. Mestni trg, 8-II. levo.

# Franc Cvilak, Slov. Bistrica, štajersko belilnica voska, obrt medu in voščenin

prilagoča prečastiti duhovščini in p. n. naročnikom svojo najcenejšo zalogo voščenih sveč vošč. zavitkov vsake velikosti. 2591

Podpisano županstvo naznanja vsem p. n. občinarjem, da se še vedno nahaja v Dornbergu in kdor kaj od občine potrebuje naj se tja obrača. Za slučaj preselitve, se bo takoj objavilo. Zadnja pošta naj se naslavlja Rihenberg in ne več Dornberg.

Županstvo v Dornbergu pri Gorici dne 29. oktobra 1916. J. Mrevlje upravitelj.

# Pomočniki

za pohištveno mizarstvo se sprejmo v trajno delo. — Zajedno se išče tudi Vajenec

za gornjo obrt. Kle, se izve v zalogi pohišiva I. Cerne, Dunajska cesta št. 28.

# Učenca

za tapetniško obrt sprejme Ivan Cerne, Dunajska cesta št. 28.

# POZIR!

Pravi tržaški bičevniki vseh velikosti dobijo se le še samo pri tvrdki OSVALD DOBEIC, Ljubljana, Martinova cesta 15. Razpošiljam na vse strani na debelo in 1542 na drobno.

# Baterije

in ovoje (hilze) za 1282 električne žepne svet. po najnižji ceni pri K. A. KREGAR Ljubljana, Sv. Petra cesta 21-23. Edina največja razpošiljalnica elektr. žepnih svetilk na Kranjskem.

# Naznanilo. Pogrebno društvo Marijina bratovščina

naznanja svojim cenjenim društvenikom, da je načelstvo primerano vsled vedno naraščajočih cen za sveče, krste, vozove in druge pogrebne potrebščine povišati letni prispevek za leto 1917 za 1 krono, (t. j. letna članarina 3 krone.)

Obenem se temu primerno zviša tudi vpisnina za nanovo pristopivše člane.

Načelstvo pogrebnega društva ..Marijina bratovščina. 44

# G. F. Jurásek

vplasevalec glasovirjev in irgovce glasbil

Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Zaloga ter izposojevalnica glasovirjev, pianin in harmonijev. Ugodna zamena in desetletno jamstvo. Specialni zavod za vplasevanje ter popravila vseh glasbil. Vplasevalec v »Glasbeni matice« ter v vseh slovenskih zavodih.

# Milo! Milo! Gospodinje, pozor!

Ako želite z malim trudom snežno belo prati, si naročite Schulcevo milo, ki je preizkušeno, že od tisoč ljudi rabljeno in priporočljivo in se razpošila 1 zavojev z 10 zavitki za 5 K 50 franko na povzetje ki nadomešča 4 kg sedanjega dragega in slabega mila. S tem milom se tudi zamorejo umivati roke, kuhinjska posoda i. t. d. Blagovolite se pripraviti in poskusiti. Upam, da mi ostane hvaležni, stalni odjemalci. Se priporoča J. Krihlanke, Nadoše, Ptuj.

# Težake

sprejme v službo tvrdka Beer & Ko., Dobrava pri Jesenicah. Pojasnila se dobe v hotelu „pri Maliču“.

Neizmerno žalosti potrli naznanjamo pretužno vest, da je naš iskrenoljubljeni sin, brat, svak Friderik Woschnig četovodja pri c. kr. dom. pašpolku dne 12. okt. 1916 v starosti 20. let padel junaške smrti na dobrdovski planoti. Bodi mu zemljica lahka. V Radoljici, dne 1. nov. 1916. Žalujoči ostali.

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naša iskreno ljubljena hčerka, oziroma sestra in vnukinja Cirila Krambergar po kratki, mučni bolezn danes ob 5. uri popoldne mirno v Gospodu zaspala. Pogreb nepozabne ranjke se vrši 4. novembra ob 4. uri popoldne na pokopališču v Mengšu. Sv. maše zadušnice se bodo brale v cerkvi sv. Mihaela v Mengšu, pri Sv. Lenuartu v Slov. gor. in pri Sv. Juriju v Slov. gor. Blago pokojnico priporočamo v molitev in blag spomin! Mengeš, 4. novembra 1916. Rodbini Krambergar in Roškar. 2591

# Zahvala.

Za izraženo sožalje, poklonitev prekrasnih vencev ter mnogobrojno spremstvo k zadnjemu počitku Ivanke Zakotnik se vsem, ki so nam s tem olajšali bol, najiskrenejše zahvaljujemo. Moste pri Ljubljani, dne 30. oktobra 1916. Žalujoči ostali. 2599

Pri nakupu pralnega in toaletnega mila se priporoča tvrdka Milan Hočevar špecialna trgovina mila pralnih in čistilnih potrebščin Ljubljana Sv. Petra cesta 28. Na drobno! Na debelo!



Za **OREHOVE** ter javorove, jesenove, češnjeve in macesnove **HLODE** plačuje vedno najvišje cene in sprejema pismene ponudbe z navedbo množine lesa **PETER ANGELO**, žaga, Seebach pri Beljaku, poprej Ljubljana

**Zamaške**

nove in stare kupi vsako množin tvrdka JELAČIN & Ko. Ljubljana ljubljanska industrija probkovih zamaškov.

**Prazne vreče**

vsake vrste in v vsaki množini kupi in plača po najvišjih cenah trgovska firma J. KUŠLAN, Kranj, Gorenjsko. — Istotam se kupujejo po najvišjih dnevnih cenah

**suhe gobe.**

2383

**Štambilije**  
vseh vrst za urade, društva, trgovce itd.  
**Anton Černe**  
graver in izdelovatelj kavčuk - štambiljev  
**Ljubljana, Dvorni trg št. 1.**  
Ceniki franco. 553 Ceniki franco.

**Gozd naprodaj!**

V nedeljo 5. novembra pričeni ob 8. uri popoldan prodal bude Anton Drašler iz Borovnice v občinski pisarni v Borovnici na prostovoljni javni dražbi sledeče gozdne dele: »Pri Skalčni poti« 2 parceli okrog 16 oralov, »Dolgi del« okrog 10 oralov, »Črni vrh« okrog 2 orala in »Reserva« okrog 1/2 orala. 2532

Najstarejša slovenska tvrdka te stroke.  
Obstoji že nad 38 let  
**ANA HOFBAUER**  
imejteljica zaloga cerkvene obleke in crodja  
**Ljubljana, Wolfova ulica 4**

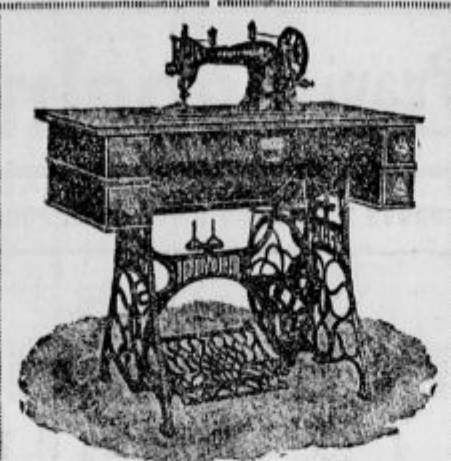
si usoja javiti preč. duhovščini ter si. občinstvu, da izdeluje natančno po naročilu in predpisih vsakovrstne bandere, baldahine, plašče, kazule, pluvijale, dalmatike, velume, albe, koretije, prte itd. itd., sploh vse kar se rabi v cerkvi pri službi božji. Izdeluje se vse ročno, solidno, pošteno ter po najnižjih cenah, ter se prevzemajo tudi naročila na vezenje, prenavljanje stare obleke ter sploh vsa popravila. Zagotavljajo hitro in najpoštenje postrežbo, prosi, da se pri naročilih izvli ozirati na prvo domačo tvrdko.

**MATTONIS**  
JEDINSTVEN U SVOJŠI ANALITIČNOJ KAKVOČI  
NAJOLJE ODAVNA NAJSBURNIJE PORODIČNO PIČE  
**GISSHÜBLER**  
ČISTI PRIRODNI ALKALIČNI  
**KISELI IZVOR**

Zaloge v Ljubljani: A. Šarabon in Julius Elbert.

Najbolj priporočljivi so:

**- Pfaff -**  
**brzošivalni stroji**



10 letna pismena garancija.

Ki so najpopolnejši in najboljši na svetovnem trgu

Posebno pripravni za umetno vezenje (štikanje) krpanje perila, nogovic i. t. d. o čemur dajam brezplačen pouk. Lahak in tih krogičen tek; šivajo naprej in nazaj.

Solidne cene in ugodno odplačevanje.

Zaloga šivank za vse vrste šivalnih strojev, olja in posameznih delov za stroje in kolesa.

**IGN. VOK**

specijalna trgovina s šivalnimi stroji in PUCH-kolesi.

**Ljubljana Sodna ul. 7.**

zraven sodne palače.

**Povečane slike**

do naravne velikosti, kakor tudi oljnate portrete na platno izvršuje umetniško po vsaki fotografiji

**DAVORIN ROVŠEK**

prvi fotografski in povečevalni zavod v Ljubljani, Kolodvorska ulica 34a.



Na cenejšje **dežnike in solnčnike**

domačega izdelka

priporoča po najnižji ceni in najboljši kakovosti slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini

Josip Vidmar, tovarna dežnikov, Ljubljana,

Pred škofijo 19. Prešernova ulica 4.

Popravila točno in ceno.

Pozor! **Miriam.** Pozor!

kdor le enkrat naroči

moje priznane najfinejše čistilo za čevlje z znamko »Miriam« kupoval bo vedno le isto! — »Miriam« daje sijajen lesk, varuje usnje razpokanja in je najcenejše. Najmanjše naročilo 12 komadov. — Trgovci imajo popust. Dobi se pri:

**Mariji Požar, Soteska št. 10 III.**

**Bližajo se veliki dnevi sreče!**

V času do 1. feb. 1917 izžrebani bodo glavni dobitki sledečih izbornih srečk:

Novih srečk Avstr. rdečega križa . 300.000 in 500.000 kron  
Turskih srečk . 200.000, 400.000 in 200.000 kron  
3% zemljiških srečk iz l. 1880 . 90.000 in 90.000 frank.  
3% zemljiških srečk iz l. 1889 . 60.000 in 100.000 kron

**17 žrebanj vsako leto!** Svota glavnih dobitkov l. 1917: **3,230.000 kron** oziroma frankov.

Mesečni obrok samo K 7.— oziroma K 3-75.

Te srečke imajo trajno denarno vrednost in je izguba denarja kakor pri loterijah v slučaju neizžrebanja izključena! — Zahtevajte brezplačno pojasnilo in igralni načrt, hitite z naročilom!

**Srečkovno zastopstvo 11, Ljubljana.**

Ustanovljeno 1842. — Telefon št. 154.

**BRATA EBERL**

Prodaja oljnatih barv, lakov, firneža, čopičev, barv za umetne in sobne slikarje, barv za zidovje, sploh vseh v najino stroko spadajočih predmetov v priznani najboljši kakovosti, pri točni in vestni postrežbi.

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6.

Nasproti hotela »Union«

Cene kolikor mogoče zmerne.

Ne puščajte otrok samih, da se požari omejijo!

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je **Vzajemna zavarovalnica** proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov  
**Ljubljana ::: Dunajska cesta št. 17.**

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom zgradbe; 2. vse premično blago, mobilije, poljsko orodje, stroje, živino, zvonove in enako; 3. vse poljske pridelke, žita in krmo; 4. zvonove proti prelomu; 5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma doživetje in druge kombinacije in proti nezgodam, vsakovrstna podjetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za deželno nižjeavstrijsko zavarovalnico, od katere ima tudi deželni odbor kranjski podružnico.

Varnostni sklad in udnine, ki so znašale l. 1912. 673.356 kron 17 vin., so poskočile koncem leta 1913. na 735.147 kron 17 vin. Tedaj čimvečje zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembolje bo rasel sklad.

Ponudbe in pojasnila da ravnateljstvo, glavno poverništvo v Celju in na Proseku, kakor tudi po vseh farah nastavljeni poverjeriki.

Cene primerne, hitra cenitev in takojšnje izplačilo. 1439

Ne puščajte otrok samih, da se požari omejijo!

Brzjavke: Prometbanka Ljubljana.

C. kr. priv.

Telefon št. 41.

**Sološna prometna banka podružnica Ljubljana, prej J. C. Mayer**

Centrala na Dunaj. — Ustanovljena 1864. — 34 podružnic, **Vogel Marijin trg — Sp. Petra cesta.** Dejniški kapital in reserve 65.000.000 kron.

Prekrovanje vseh bankovnih transakcij, n. pr.: Prevzemanje denarnih vlog na hranilo, brez rentnega davka, kontovne knjige ter na konto-korent z vsakodnevnim vedno ugodnim obravnavanjem. — Denar se lahko dviga vsak dan brez odpovedi. — Kupovanje in prodajanje vrednostnih papirjev strogo v okviru uradnih kurznih poročil. — Shranjevanje in upravljanje (depoti) vrednostnih papirjev in posojila nanje. 15

Najkulantnejše izvrševanje borznih naročil na vseh tuzemskih in inozemskih mesnih. — Izplačevanje kuponov in izžrebanih vrednostnih papirjev. — Kupovanje in prodajanje deviz, valut in tujih novcev. — Najmodaja varnih predalov samoshrambe (safes) za ognjevarno shranjevanje vrednostnih papirjev, listin, dragotin itd. pod lastnim zaklepom stranke. — Brezplačna revizija izžrebanih vrednostnih papirjev. — Promese za vsa žrebanja strogo brezplačno. Stanje denarnih vlog na hranilne knjizice dne 30 sept. 1916 K 138.245.420.—, 31. decembra 1915 na knjizice in tekoči račun K 268.243.478.—.



Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklo

**Augusta Agnola**  
Ljubljana

Dunajska cesta števil. 13  
pri „Figovcu“

se priporoča slav cerkvenim predtojništvom kakor p. n. občinstvu za solidno izvršitev vsakov stnega umetnega steklarstva in slikanja na steklo, za stekla sivo v figuralni in navadni ornametiki, stavbno ter portaino steklarstvo — Zaloga steklenega in porcelanastega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov za podobe itd. — Narisi in proračuni na zahtevo zastoj. — Spričevala mnogo dovršenih del na razpolago. 74



**Vojna zapestna ura**

natančno regul. in repda. Nikel ali jeklo K 12—16—20—z radij. svetiln. kazališčem K 16—20—K 24—v srebrnem okrovu K 18—24—K 28—z radij. svet. kazal. K 30—35—srebrna zapestna ura na elast. K 30—35—40—14 kar. zlata zapestna ura na elast. K 100—K 120—K 140—3 letno pisмено jamstvo. Pošilja po povzetju. Nikak riziko! Zamena dovoljena ali denar nazaj.

Prva tovarna ur Jan Konrad  
o. in kr. dvorni založnik Brück št. 1553 (Češko.)  
Na željo se vsakomur zastoj pošlje moj glavni cenik.

Zanesljiva

**prodajalka**

veščka specerijske stroke, deloma tudi manufakturne, vajena tudi šivanja

☛ išče primerne službe. ☛

Cenj. ponudbe na upravo „Slov.“ pod št. 2556.

Oblastveno konces. zasebna posredovalnica za nakup in prodajo zemljišč in posestev

249

**VALENTIN ACCETTO**

zapriseženi sodni izvedenec

Ljubljana, Trnovski pristan števil. 14.

Prodajalci ali kupci naj se obrnejo na zgoraj imenovano posredovalnico. Vse vrste posestva, vile in zemljišča na izbiro. V sredini mesta imam tudi več dobro se obrestujočih hiš. Več se izve na označenem mestu.

**Pravi čebelni vosek** v velikih in manjših količinah se kupuje.

Ponudbe z označbo množine in cene na upravo tega lista pod „Čebelni vosek“.

A. Mildner-Jeva nasl.

**P. Barborič**

Ljubljana, Mestni trg št. 7.

priporoča bogato zalogo dunajskih modelov, nakičenih in praznih cvetic, peres, i. t. d.

**klobukov**

☛ V žalnih klobukih vedno velika izbira.

Popravila hitro in ceno.

Najnižje cene.



**Kranjska deželna podružnica v Ljubljani**

n. a. dež. življ. in rentne, nezg. in jamstvene zavarovalnice

sprejema zavarovanja na doživetje in smrt, otroških dot., rentna in ljudska, nezgodna in jamstvena zavarovanja

Javen zavod.

Absolutna varnost.

Nizke premije.

Udeležba na dividendah pri življenjskem zavarovanju že po prvem letu: Stanje zavarovanj koncem leta 1914. . . . . K 173.490.838—

Stanje garancijskih fondov koncem leta 1914. . . . . K 48.732.022-76

V letu 1914. se je izplačalo zavarovancem na dividendah iz čistega dobička . . . K 432.232-66

Kdor namerava skleniti življenjsko zavarovanje, veljavno za vojno zavarovanje, naj se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice. — Prospekti zastoj in poštine prosto. 1439

☛ Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji. ☛

Marije Terezije cesta št. 12.

Ustanovljeno l. 1893.

Ustanovljeno l. 1893.

**Vzajemno podporno društvo**

v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

sprejema in obrestuje hranilne vloge po

Rentni davek plačuje iz svojega. ☛ Zunanjim vlagateljem so za pošiljanje denarja na razpolago brezplačno položnice poštne hranilnice

**4 3/4 %**

☛ ljanje denarja na razpolago brezplačno položnice poštne hranilnice

Zadruga dovoljuje posojila v odsekih na 7 1/2, 15 ali 22 1/2 let; pa tudi izven odsekov proti poljubnim dogovorjenim odplačilom. Dovoljujejo se ranžijska posojila proti zasnambi na plačo in zavarovalni polici ali poroštvu. Prospekti na razpolago.

Društveno lastno premoženje znaša čez 600.000 kron.

Deležnikov je bilo koncem leta 1914 2228 s 16.493 deleži, ki reprezentujejo jamstvene glavnice za 6.432.270 kron.

Načelstvo:

Predsednik: Andrej Kalan, prelat in stol. kanonik v Ljubljani.

I. podpredsednik:

II. podpredsednik:

Bogumil Remec, c. kr. profesor v Novem mestu.

Karol Pollak ml., tovarnar v Ljubljani.

Člani: Ivan Dolenc, c. kr. profesor v Ljubljani; Zajo Albin, c. kr. rač. oficijal v Ljubljani; Anton Kralj, tajnik Zadrugne zveze v Ljubljani; Dr. Merhar Alojzij, gimn. učitelj v Ljubljani; dr. Jakob Mohorič, odvetniški kandidat v Ljubljani; dr. Fran Papež, odvetnik v Ljubljani; Ivan Sušnik, stolni kanonik v Ljubljani; Anton Sušnik, c. kr. gimnazijski profesor v Ljubljani; dr. Viljem Schweitzer, odvetnik v Ljubljani; dr. Aleš Ušeničnik, profesor bogoslovja v Ljubljani; Fran Veršič, c. kr. gimnazijski profesor v Ljubljani; Ignacij Zaplotnik, katehet v Ljubljani.

Nadzorstvo:

Predsednik: Anton Kržič, c. kr. profesor in kanonik v Ljubljani. — Člani: Anton Čadež, katehet v Ljubljani; K. Gruber, c. kr. fin. rač. oficijal v Ljubljani; Ivan Mlakar, profesor; v Ljubljani; Avgustin Zajo, c. kr. rač. revident in posestnik v Ljubljani.

**MARIJA SATTNER**

Ljubljana, Dunajska cesta 17, II. stop., II. nadstr. (Medijatova hiša)

se priporoča prečastiti duhovščini za

**izdelovanje cerkvenih paramentov.**

Izdeluje cele ornate, kazule v vseh liturgičnih barvah pluvijale, obhajilne burze, stole in vse za službo božjo potrebne stvari, prosto in najceneje, kakor se glasi naročilo, v svilnatem in zlatem vezenju. — Izdeluje tudi

**bandera in baldahine**

ter izvršuje vsakovrstno cerkveno perilo iz pristnega platna. — Vporablja samo dobro blago, cene po mogočnosti nizke, zagotavlja trpežno, vestno delo in hitro postrežbo. — Prenovljenje starih paramentov tudi radovoljno prevzame.

13

**Ivan Gričar**

Šelenburgova ulica št. 3.

Zaloga

**izgotovljenih oblek**

za

gospode in dečke

2155

**Ljudska posojilnica**

registrovana zadruga z neomejeno zavezo



Vloge v »Ljudski posojilnici« so popolnoma varno naložene, ker posojilnica daje denar na varna posestva na deželi in v mestih.

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta števil. 6, nasproti hotela »Union« za frančiškansko cerkvijo sprejema hranilne vloge vsak delavnik dopoldne od 8. do 1. ure in jih obrestuje po

**4 1/2 %**

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje zavod sam za svoje vložnike, tako, da dobe le-ti od vsakih 100 kron čistih 4 krome 50 vinarjev na leto.



Rezervni zakladi znašajo okroglo kron 800.000.—. Stanje hranilnih vlog je bilo koncem leta 1915 23 milijonov kron.

»Ljudska posojilnica« sprejema vloge tudi po pošti in daje za njih vplačilo na razpolago poštne položnice. Sprejema tudi vloge na tekoči račun ter daje svojim zadrugnikom posojila proti vknjižbi z amortizacijo ali brez nje, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskomptujejo najbolje.